de ovend

Stellingwarfs tiedschrift

38e jaorgaank no. 1
feberwaori 2010

Kolofon

De Ovend wodt uutgeven deur de Stichting Stellingwarver Schrieversronte, en komt zes keer in et jaor over de heerd bi'j de leden/ab. In dit blad verschienen bi'jdregen op et terrein van de Stellingwarver schrieveri'je, taelkunde, volkskunde, geschiedenis en taelbeweginge.

Redaktie Koosje Hornstra, Jimmy Visser en Jannes Westerhof

Buro-redakteur Sietske Bloemhoff

Zetwark Trijnie Telkamp

Omslag Sietske Bloemhoff

Drok Van der Meer, Oosterwoolde

Administraosie Stichting Stellingwarver Schrieversronte, Willinge Prinsstraote 10, 8421 PE Berkoop/Oldeberkoop, till. (0516) 451108

Eupeningstieden administraosie Maendag t/m donderdag: 9.00 ure tot 16.00 ure
Vri'jdag: 9.00 ure tot 12.00 ure
Overleg mit aandere mitwarkers kan alliend nao tillefonische ofspraoke

E-mail info@stellingwarfs.nl

Webstee www.stellingwarfs.nl

Lidm./Ab. € 15,00 in et jaor

Losse nommers € 3,00

ISSN 0166-7351

D'r mag gien wark uut dit blad overneumen wodden zonder schriftelik goedvienen van de maeker(s).

INHOOLD

Jannes Westerhof	*Et veuroffien*	2
Jannes Westerhof	*Abel Darwinkel van et Drentse Huus van de Taol*	3
Henk Bloemhoff	*'Stelling' misschien van 'Stellinga' van 841/842? (II)*	6
Pieter Jonker	*Opni'j Johannes Mulders*	10
Rob Zethoven	*Bene zien kesteel*	12
Klaasje Herder-Heeroma	*Dát vien ik now een mooi boek*	14
Van de redaktie	*Stellingwarver Schrieversronte zette et jaor in de vroege ni'jjaorsmorgen goed in*	15
Jannes Westerhof	*Dit plak dot me wat*	16
Renée en Roely Bakker	*Et verhael van beppe en Renée*	20
Van de redaktie	*Desiré and the Bastards winner Stellingwarfpop 2009*	23
Jimmy Visser	*Droom*	25
Sjoukje Oosterloo	*Iesvri'j*	27
W. de Jong	*Margien*	28
Pieter Jonker	*Appelsche: geschiedenis van een boeredörp*	31
Grietje Bosma	*Mien lichem en ik*	32
Van de redaktie	*Uutslag fotopuzel Stellingwarver Spreukekelinder 2009*	32

Foto's *Omslag, blz. 27 Sietske Bloemhoff*
blz. 4 Abel Darwinkel
blz. 16, 17, 18 Geert v.d. Meulen
blz. 24 Albertha Bloemhoff

Foto omslag *Winter in Ni'jberkoop*

ET VEUROFFIEN - JANNES WESTERHOF

Pattie meensken vulen d'r veur om van de drie noordelike perveensies iene te maeken, die dan Frieslaand of Het Noorden hieten moet. Die meensken zullen hiel wat doen moeten om anhang te kriegen, want de greenzen van de perveensies bin veur hiel vule meensken nog spiekerhad. Wat over de greens gebeurt is vaeke onbekend. Raodsleden van de gemienten Westerveld en Midden-Drenthe, buurgemienten van Oost-Stellingwarf, praoten in vergeerderings over de 'gemiente Appelsche' as ze mit toerisme doende binnen. Frieslaand is veur dat volk hiel veer vot, wiels ie toch verwaachten meugen dat ze weten wat d'r krek over de greens an de haand is. Now gelt dat niet alliend veur bestuurders, mar bi'jglieks ok veur meensken die belangstelling veur de streektael hebben. Meerstal gaot die belangstelling niet veerder as de eigen tael. Now is dat ok gien wonder, want veul meensken hebben et zo drok dat ze an lezen al haost niet meer toekommen. Dan koj' vanzels d'r al hielendal niet an toe om ok nog tiedschriften in bi'jglieks aandere Nedersaksische taelen te lezen. Om wat te weten te kommen over meensken die bi'j de aandere taelorganisaosies warken leek et oons as redaksie aorig om te beginnen mit de rebriek 'Oosterse kontakten'. Die rebriek is d'r ok al es west in jaoren zeuventig en tachtig, mar doe gong et veural om de Oostnederlaanse literetuur. We beginnen mit een man die in Appelsche woont en bi'j et *Huus van de Taol*, de Drentse taelorgenisaosie, warkt: Abel Darwinkel.

In 1974 verscheen bi'j Uutgeveri'je van Seijen in Liwwadden et boek *Een dorpsdokter uit de Friese wouden vertelt (1867-1877)*, een 'reprint' van een in 1904 verschenen boek van dörpsdokter Greidanus van Buitenpost onder de titel *De dagen van Olim, herinneringen van een geneesheer*. Et sociaole leven uut de twiede helte van de 19e ieuw komt an de odder, mar ok hoe de schriever mitleeft mit zien pesjenten. Et boek is mit humor schreven. Zoe'n honderd jaor laeter is d'r een dörpsdokter die ok op die meniere schrift over zien belevenissen in de Stellingwarven. Wi'j bin d'r slim wies mit dawwe een peer verhaelen van Rob Zethoven, want daor gaot et omme, in *De Ovend* opnemen meugen.

Veul leesplezier in et ni'je jaor!

Jannes Westerhof

OOSTERSE KONTAKTEN

Abel Darwinkel van et Drentse Huus van de Taol

Pattietoeren wodt an Abel Darwinkel bi'j de trening van zien voetbalklub Stânfries uut Appelsche wel vraogd waoromme hi'j gien Drents praot. Dat komt deurdat goenend naor de pergrammes van RTV Drenthe kieken en daor Abel zien in een 'Jasbuus vol Drents', een pergramme mit 'weetjes, aordigheidjes en wetenswaordigheden over het Drents'. Al het Abel nooit in Drenthe woond, toch vuult hi'j him hielemaole Drent. Now is 'nooit' wat overdreven, want de eerste drie jaor van zien leven het hi'j d'r wel deurbrocht. Dat was trouwens wel op 'e raand van de perveensie, an de Enerstraote tussen Haulerwiek en Norg. Daornao wodde Drenthe verlaoten.
Abel is nooit bewust mit Drentse tael doende west, leesde gien Drents en kende gien Drentse schriever. Toch wodde Abel Darwinkel uut Grunningen in 2003 benuumd as 'streektaolfunktionaoris' bi'j et instituut Drentse Taol in Assen. In 2008 bin Drentse Taol en et Drentse Boek opgaon in et 'Huus van de taol' en is hi'j naor et kantoor in Beilen 'verhuusd'. 'Disse baene past percies bi'j mi'j', zegt Abel, 'elke dag mit tael doende en elke dag is d'r wel wat aanders an de haand. We warken mit zeuven meensken, pattie in deeltied. Dat ik op dit plak kommen bin he'k aenlik te daanken an mien moeder. Doe vader zestig wodde en d'r een fesien was, gaf moeder me een adverteensie van Drentse Taol uut et Dagblad van het Noorden, die in et Zuudoost-Drents opsteld was. As dat niet wat veur mi'j was. Mien c.v. was niet zo daeverend, mar ik heb d'r toch mar een solsetaosie an waogd .'
Abel is een bescheiden man, want ie wo'n vanzels niet zomar in zoe'n funktie benuumd. Zo het hi'j bi'jglieks altied interesse veur tael had en niet veur niks twie jaor Fraans studeerd, naodat hi'j as au pair krap een jaor in Frankriek west was. Daornao het hi'j ok nog drie jaor de studie 'Algemene Literatuur wetenschappen' volgd. En ok mit et Drents vul et wel mit, want mit 'pap en mam' het hi'j altied et Drents van Norg praot. Kombineerd mit zien journalistieke ervering was hi'j daordeur een prima kandidaot veur de Drentse streektaelfunktie. En dat het ok wel blieken daon, want tegere mit Jan Germs vormt hi'j een duo dat vule an de weg timmert. Veurig jaor was et hielemaole raek. In et kader van de wielerwedstried de Vuelta, de ronde van Spanje, die in Assen begon, kwam d'r een klein Spaans-Nederlaans-Drents woordeboekien uut. Dat boekien, *Vueltaol, Op fietse deur Drenthe*, haelde alle laandelike media en d'r wodden 18.000 exemplaoren van uutgeven. Een geweldig promosie veur et Drents.
Abel hoolt him veural doende mit de taelkundige aspekten. Zo maekt hi'j digitale 'taolkaorten' van Drenthe, waor aj' de verscheidenheid van de uutspraak en schriefwieze van de woorden in de Drentse dialekten op zien kunnen. Et wark veraandert geregeld, zo het hi'j jaoren de aendredaktie van de *Taolkraant* daon. Dat wark is now deur een vri'jwilligster overneumen en de orgenisaosie van de kursussen wodt now verzorgd deur mitwarkster Anja Schuring. 'Deur die wisselings komt d'r verni'jing in et wark en blief ie zels 'frisser', vint Abel. Saemen mit aanderen het hi'j in 2005 *Moi! Taalgids Drenthe* maekt. In 2007, et jaor van de meulen, het hi'j *Molentaal, De meul wet van gien wieken* publiceerd. Een boek mit gedichten en verhaelen over meulen, mar ok stokkies over de mulder en woorden die van doen hebben mit meulen. Ok an vertaelen het hi'j vule nocht, al is et muuilik wark. Ver-

Abel Darwinkel.

taelen is veur him - zoas hi'j wel es lezen het - 'de schae beparken'. Veurig jaor verscheen de bundel *Is 't vandage of gister* mit gedichten van M. Vasalis in et Nederlaans en et Drents. De vertaelings van vier Drentse dichters bin aorig verschillend. Abel het 'zien' vief gedichten zo vri'j vertaeld dat et 'echte' Drentse gedichten binnen, wiels bi'jglieks Marga Kool zo dichte meugelik bi'j et Nederlaans bleven is. Slim vule plezier had hi'j an et vertaelen uut et Fraans van et bekende sprokien *De Kleine Prins* van Antoine de Saint Exupéry in et Drents van Norg. Over de zin van vertaelen in een streektael wodt hiel wat ofpraot, mar op disse vertaeling het Abel alliend mar positieve reaksies had. Ok hier het hi'j perbeerd et verhael zo Drents meugelik te maeken en toch de schae an et origineel te beparken.

Abel mag graeg kotte verhaelen en gedichten schrieven, mar op een bundel moe'we veurlopig nog niet rekenen. Toch het hi'j in 2007 de Rob Boudesteintrofee wunnen mit een variaant op et gedicht 'Ik wou dat ik twee hondjes was' van Godfried Bomans. De naeme van de trofee veraandert elk jaor in die van de winner, die dan ok et gedicht angeft waor een variaant op schreven wodden moet. In 2008 won Suze Sanders de Abel Darwinkeltrofee.

Abel is op 'e basisschoele west in Steenderen in de Aachterhoek, mar van zien negende jaor of woonde hi'j in Bedum. Veur de havo en et v.w.o. fietste hi'j daegeliks naor 'stad'. Vanof de jeugd tot an zien 38e is hi'j bi'j de voetbalklub Bedum bleven, ok in al die jaoren dat hi'j in Grunningen woonde. Sund 2006 woont hi'j in Appelsche en voetbalt hi'j in Stânfries en veurig jaor is hi'j veur et eerst kampioen wodden en promeveerde de klub van de zesde naor de viefde klasse. Dit seizoen zol hi'j in et twiede elftal speulen, mar deur een blessure is et d'r nog niet van kommen. Bi'j et voetballen wodt d'r nooit Stellingwarfs of Drents praot. Dat brengt oons op de toekomst van de streektael. 'Welke streektael,' vragt Abel, 'die van een tachtigjaorige of van een veertigjaorige, want dat is al een hiel verschil. De bedreiging komt

van twie kaanten, d'r wodt minder streektaol praot en wat praot wodt gaot almar meer op et Nederlaans an. Mar de streektael is d'r now en daor moe'we et mit doen. A'k op een schoele kom om over et Drents te vertellen mark ik dat de kiender et nog verstaon en et vaeke prachtig vienen. Ik praot Drents tegen oonze kiender en vrundin Janine praot Nederlaans tegen ze. Et is prachtig om te zien hoe een kiend van twie jaor alles oppikt en wet tegen wie hi'j wat zeggen moet. En ach, een Nederlaans boek van honderd jaor leden is veur vule meensken muuilik te lezen, mar een Drents boek van die tied is haost niet aanders as now. Ik arger me an slechte streektael, ok al is et taelkundig interessaant. Een veurbeeld daorvan is et woord doem, dat wodt in hiel Drenthe bruukt en inienen heur ik een femilielid duum zeggen. Warschienlik komt dat omdat dat woord dichter tegen et Nederlaans anzit.'

Abel en Janine bin in Appelsche wonen gaon, omdat ze daordeur beide dichte bi'j et wark zitten. Janine warkt twie daegen in Oosterwoolde en ien dag in Drachten. Abel is in een goed kertier in Beilen. Et bevaalt ze meraokels in Appelsche, naost et voetballen is hi'j d'r ok nog aktief in de poletiek. Hi'j staot dadde op de lieste van D'66 veur de gemienteraodsverkiezing. As hi'j keuzen wodt, het hi'j nog minder tied veur lezen en schrieven. Hi'j is liefhebber van Nederlaanse schrievers as Jan Wolkers, A.F.Th. van der Heijden (veural *De tandeloze tijd*), Nescio, Voskuil en Tommy Wieringa. Van de butenlaanders het hi'j veurkeur veur de Fraansman Michel Houellebecq en de Noor Jostein Gaarder. Van de Drentse schrievers spreken him Peter van der Velde en Martin Koster an en van de dichters Gerard Nijenhuis en Ria Westerhuis. De perveensiegreenzen bin veur de streektaelliteretuur ok echte greenzen. Vule meensken vienen de eigen streektael mooi en kommen d'r niet toe wark van over de greenzen te lezen, wark dat trouwens vaeke onbekend is. Zels lest Abel wel schrievers as Johan Veenstra en de Grunninger Jan Glas. Deur zien wark en et kontakt mit kollega's komt hi'j vanzels in anraeking mit de aandere Nedersaksische schrieveri'je. Temeensen ien keer in et jaor kommen ze bi'j mekeer, mar vanzels bin d'r daornaost ok tal van losse kontakten. Ok et Fries is veur Abel gien vremde tael, zien wiege ston ja mar op een peer kilemeter van de Friese taelgreens. Et 'Friese' Frieslaand is him niet onbekend, want in 1986 en 1997 het hi'j de Elfstedetocht reden. Hi'j mag slimme geern op netuuries rieden en hoopt in jannewaori of feberwaori de Elfstedetocht te rieden. Of et wat wodden is of dat et d'r op liekt dat et gebeuren gaot, weten jim aj' dit lezen.

Henk Bloemhoff

'Stelling' misschien van 'Stellinga' van 841/842? (II)

Veurige keer gong ik in op de vraoge in de bovenstaonde titel. Dat was in *De Ovend* 37 (2009) no. 6, blz. 3-6. Een peer veurnaeme punten weren doe:

1) Ie hadden in 841/842 et verbond van de 'Stellinga', dat weren meensken uut twie van de drie Saksische bevolkingslaogen (de vri'jen en de slaven), die in opstaand kwammen tegen een belangriek pat van de edelen. Ze steunden anslutend, op die zien verzuuk, Lotharius, kleinzeune van Karel de Grote, tegen die zien breur Lodewiek de Duutser. Lodewiek kreeg deur verdieling et oostelike pat van et grote riek van Karel de Grote in hanen, Lotharius et middelste en een aandere breur, Karel de Kaele, et westelike. Lotharius zol beloofd hebben dat de 'Stellinga' – as 'ruil' veur de steun - weer neffens oolde rechten en gewoonten leven mochten. Wi'j Stellingwarvers zollen volgens sommigen ofstammen van meensken van dat verbond van de 'Stellinga'. Dat is eerder wel ofdaon zo ongeveer as '19e ieuwe Romantiek', mar et het blieken daon dat de visie op et verbaand mit de 'Stellinga' in de 19e ieuw bi'j de Friese geschiedschriever Suffridus Petrus (ok wel: Petri) (1527-1597) wegkommen is, en/of via de wat jongere geschiedschriever Formerius (vaeker: Furmerius). Aorig was om vaaste te stellen dat 'et 19e ieuwse verhael' in alle geval zoe'n drie ieuwen oolder wezen moet as dat wel docht wodde.
2) N. Wagner (1980), een naemkundige die een redelike verklaoring geven het van de naeme 'Stellinga', zegt dat dat woord 'kammeraoden' betekent, de meensken die mekeer bi'jstonnen. Et gaot weeromme op Ooldsaksisch *stall* + *ing*; *stall* betekende 'plak, stee daor men is'; mit *-ing* d'r an haj' een woord dat een persoon andudede. In et Ooldsaksisch zels is *stall* niet optekend, wel in et laetere Middelnederduuts.
Even los van Wagner: de vorm *stelling* naost *stalling* is niet ongewoon. De *e* kan verklaord wodden deur de invloed van de *i* van *-ing* op de *a*; de *i* wodt veuran in de mond uutspreuken en zorgt dat de spreker de *a* ok meer naor veuren zeggen gaot (umlaut). Oons *stelling/stalling* zol dus lange leden ok 'kammeraoden, meensken die mekeer bi'jstaon' betekenen kunnen deur et komof van de 'Stellinga'.

Op dit mement he'k an de inhoold van wat hierboven kot naoverteld is, niet vule toe te voegen, mar een peer dingen in verbaand daormit bin misschien de muuite weerd om even naor veur te brengen. Daornao gao ik veerder mit wat over et komof en de betekenis van *stelling* in oonze streek.

bi'j 1) De originele tekst bi'j Suffridus Petrus he'k nog niet vunnen. Ok een peer kenners van die zien wark die ik vraogd hebbe, konnen et zo niet angeven. Now het hi'j een boel schreven, dus zok zuukwark is niet zomar klaor. Aenlik gaot et me ok nog niet iens zo om et vienplak zels – dat as bewies toch wel slim belangriek blift netuurlijk -, mar nog meer bin ik d'r op uut om te weten as bi'j him ok een spoor te vienen is waor hi'j et weg het, of dat et louter eigen daenkwark west het, dat verbaand mit de 'Stellinga' dat hi'j beschrift.
bi'j 1) N. Wagner het wezen op een niet onbelangrieke opmarking in Schulze (1955). Die schrift dat de 'Stellinga' veural in de zudelike en westelike gouwen van et Saksische gebied zatten. Dat moet dan mit naeme ok in Westfalen west hebben, en daor wodde vanoolds ok wel een groot pat van et gebied

oostelik van de lessel toe rekend, in elk geval nog in de laete Middelieuwen (Kremer (2008)). As de 'Stellinga' veural ok zudelik en westelik in et Saksische gebied zatten, zol daor ok oons gebied nog bi'j heuren kund hebben, as diel dus van et hiele gebied dat op een gegeven mement an et bisdom Utrecht kwam.
bi'j 2) Oons *stelling/stalling* kan ok in et Ooldsaksisch de betekenis 'kammeraoden, meensken die mekeer bi'jstaon' had hebben nog los van et komof van de 'Stellinga'. En netuurlik zal et liekegoed betekend hebben wat Wagner as oorspronkelik annemt in et Ooldsaksisch: 'persoon van een bep. stee, plak'.

Ok al is d'r gien veerder historisch ni'js op dit mement, d'r vaalt toch al wel een aentien veerder te kommen mit et raodsel: wat is *stelling* in *Stellingwarf*, waor komt et weg, en kan d'r echt een historisch verbaand mit de 'Stellinga' wezen? Dat wol ik doen deur wat meer ommedaenken te geven an de betekeniskaante van et woord en wat meer te kieken naor de verspreiding van et woord.

D´r bin me bi´j et ommesneupen van de laeste tied een peer dingen opvalen. En dat bin:
1) De naeme *Stellingwarf* wodt wel verklaord as 'rechtsplak' ('warf') van de stellings, en stellings bin 'rechters'. Dus *Stellingwarf* = rechtsplak (of –distrikt) van de rechters. Et dubbele daor in vien ik wat vremd, et rechtsplak of rechtsdistrikt het ommes altied betrekking op rechters. Zoks zol aenlik allienig kunnen, as de betekenis *stelling* = 'rechter' dan al niet meer zo bekend is. En dat is niet logisch; we zien in Middelieuwse oorkonden en ok in de tekst van et laandrecht (Vries (2009)) et woord *stelling* in de betekenis van 'rechter' opduken. De naeme *Schoterwarf* is van dat vule logischer: et gaot om de 'warf' van *Schoot*. Ok in et angreenzende Schoterlaand, Opsterlaand en Lemsterlaand wodde de naeme *stelling* = rechter wel bruukt; et is ok vremd dat krek veur iene regio et woord veur rechter as gebiedsanduding bruukt wodde.
2) Et woord *Stelling* in *Stellingwarf* wodt ok verklaord as bewoner van een 'boereplaets van een eigenarfde', een 'stemdragende hoeve' (Bouwer (1970); *WFT*). *Stelle* in *stelling* is woonstee, zoolstede of ok wel hornleger van een 'eigenarfde' boer. Van der Molen (1977: 55) vun *stelle* in 17e ieuwse bronnen veur Beets en Olterterp. Et *WFT* nuumt et veur de Friese Zuudoosthoeke, en Bouwer (1970: 44; 120) nuumt et van kaorten van Schotanus-Halma (1718) veur Stellingwarf-Westaende en veur Gaasterlaand. Now kan et bi'j *stelle* om een woord te gaon dat slim gebrukelik was in et oolde Stellingwarf, mar dat hoeft ok krek niet. We kommen ommes in de bronnen veul *zoolstede* tegen, en ok wel *hornleger*. As eigenarfde haj' et recht om rechter, 'stelling' te wezen; 'stelling' zol dus 'rechter' betekenen gaon wezen kunnen deurdat allienig eigenarfden dat wezen konnen, dat weer wel. (Alhoewel, Bouwer (1970: 44) nuumt dat ok *meiers* = huurboeren et wezen konnen.). Mar now citeerde, zoas we de veurige keer zaggen, J. Hogeman (1887) et volgende uut wark van de 16e ieuwse historieschriever Suffridus Petri: 'Bij de Friezen kon hij [= Lodewiek de Duutser] deze naam [= Stellingen, van 'Stellinga'] niet uitdelgen, zodat zij nog overgebleven is in Stellingwerf, dat rechtbank der Stellingen betekent, terwijl de eigenerfden daar nog Stellingen heten' (deur Hogeman ommezet uut et Latien). Wa'k hier biezunder an vien, is dat Suffridus zo te zien de baand mit de 'Stellinga' as de oorsprong beschouwt. *Stellingwarf* is in zien ogen de rechtbaank van de meensken die van oorsprong al Stellingen hietten. En d'r komt nog aaachteran bi'j him: 'wiels de eigenarfden nog 'Stellingen' hieten'. Hi'j legt in dit citaot et verbaand van *stelling* = eigenarfde mit et woord *stelle* niet. En dat is wat wonder, want as de betekenis van *stelle* = plaets van een eigenarfde slim gewoon west hadde in zien tied dan zol hi'j toch al gauw angeven hebben dat *stelling* van *stelle* komt, of daor ok van kommen kan. Mar dat dot hi'j niet, eerder vaalt uut et citaot op te maeken dat hi'j et zo beschouwt dat de betekenis *stelling* = 'eigenarfde' komt deurdat de bewoners van plaetsen 'Stellinga' binnen van komof. Suffridus was wel een man van de wereld en hi'j leut him in aorig wat gevallen beheurlik informeren, zo et schient, dat et

verbaand mit *stelle* zol him bekend wezen moeten. Temeensen, as dat verbaand veur meensken uut zien tied levendig was, zoj' zeggen. Misschien moe'n we konkluderen dat dat verbaand juust hielemaole niet zo leefde in de heufden van de meensken van die tied.

3) De naeme *Stelling* = 'eigenarfde' wodt dus wel verklaord uut Ooldfries *stelle* + *ing*. *Stelle* daor in betekent 'volle plaets' en zit in die vorm en betekenis neffens et *WFT* in de Friese Zuudoosthoeke (zie hierboven). Now kan *stelle* + *ing* liekegoed Ooldsaksisch wezen, kwa vorm van et woord. Et liekt beparkt te wezen tot de zuudoostelike hoeke van Frieslaand, en daorvan is bekend dat Schoterlaand en Lemsterlaand oorspronkelik ok hielemaole of veur een groot pat Stellingwarfstaelig weren. Ok mit zudelik Opsterlaand, dus tot de Boorn, moet ooit een biezundere baand west hebben, want et laandrecht zee dat d'r gien inbreuk op de Friese vri'jhied daon wodden moch tot de Boorn (Vries (2009)). Dat in dat hiele gebied et woord *stelling/stalling* = eigenerfde of rechter veurkwam, hoeft dus niet te betekenen dat et allienig mar uut et Ooldfries kommen moeten zol, et kan ok Saksisch (Stellingwarfs) wezen van oorsprong. De muuite van et numen weerd is in dit verbaand ok et veurkommen van et woord *stalling* in et ni'jste woordeboek van et Ooldfries (Hofmann en Popkema (2008)). D'r wodt verwezen naor een tekst uut 1487 in et Ooldfries, uutgeven deur dr. Oebele Vries (1977), waorin et gaot om 'dae mena stallingen in da saun walden (....)', oftewel de stellings mit mekeer in de Zeuvenwoolden. Dat et woord bruukt wodde in et Ooldfries hoeft niet te betekenen dat et van oorsprong Ooldfries is, et kan ok 'ontliend' wezen uut de Zuudoosthoeke, deurdat et daor een officiële funktiebenaeming was.

4) Dan is d'r nog et ien en aander te zeggen over de anduding van et laand deur middel van et woord *stelling/stalling*, en dan zonder 'warf' d'r an. We vienen *Stalling* in een oorkonde van 1309. Et zol hier gaon kunnen om een gebiedsanduding neffens de naeme daor de bewoners mit anduded wodden. Now hewwe hier feitelik te maeken mit een vermelding in een laeter ofschrift, dus d'r zol wat misgaon wezen kunnen bi'j et overschrieven, dat weten we niet. Gien twiefel van dat geft een vermelding in een brief van 1331 van de Stellingwarvers an de overhied in Vollenhove (mit daank an drs. Anne van der Helm veur de kopie). As naeme veur et gebied vaalt in die Latiense tekst van 1331 te lezen: *Stellingie*. Dat is de twiede naemval van de naeme die ze hier bliekber veur et gebied bruukt hebben. In de eerste naemval heurt daor de *a* bi'j, zodat we as gebiedsnaeme d'r uut haelen: *Stellingia*, dus et laand van de Stellings. Disse vorm *Stellingia* kuj' vergelieken mit een laansanduding as *Frisia*. En dan hewwe ok nog een zegelraandtekst uut 1313, die ontcieferd is in een Utrechtse bron van 1406 (opni'j mit daank an Anne van der Helm, die dat naor mi'j toe veur 't locht brocht), mit de Latiense tekst: *SIGILLUM STELLINGORUM DE CUNRE IUDEX*, wat hiel misschien zeggen wil: 'Zegel van de Stellings die bi'j De Kuunder ([de revier]) rechter binnen'.

Wat zoj' as et meerst logisch beschouwen kunnen? *Stellingwarf/Stalling/Stellingia* = et rechtsplak/rechtsgebied/laand van rechters, of: et rechtsplak/rechtsgebied/laand van 'de eigenarfden', of: et rechtsplak/rechtsgebied/laand van diegenen die van komof al Stellings hietten? In et laeste geval zollen dan degenen die de vertrouwensfunktie van rechter kregen ok de titel 'stelling' kregen hebben. Soms wodt de anduding 'rechters' ok nuumd naost stellings, wat misschien neudig was omdat de anduding *stelling* ok begrepen wodden kon as bewoner, lid van de bevolkingsgroep, of eventueel veur eigenarfde. Misschien het daoromme ok de zegelraandtekst van hierboven de

toevoeging *Iudex* = rechter. (Ik gao dan nog even veurbi'j an et feit dat et nog gewichtiger kon as 'gewone stelling', want drieje d'r van tradden ok op as degenen die o.e. verdregen veur et hiele laand ondertekenden. Te verwaachten vaalt dat dr. O. Vries daor meer over op de bodden brengen zal.) Aj' stelling west hadden mar ie weren et niet meer, dan koj' die aktiviteiten niet meer doen of allienig op officieel verzuuk, zoas uut een aandere oorkondetekst bliekt die Anne van der Helm mi'j inzien leut. Daor zoj' ok uut opmaeken kunnen dat *stelling* behalven 'rechter' in de tied van die bron niet ok 'eigenarfde' betekende. Dat is omdat d'r in zegd wodt dat iene eerder stelling was, mar aj' dat zo uteren dan kuj' daormit de betekenis van eigenarfde niet bedoelen, want dat waj' de hieltied, en dan zoj' dat in principe toch aanders uutdrokken.

Hoe ok, et liekt me toe dat we an et idee dat de meensken van komof mit *Stellingen* anduded wodden en dat de rechter ok de titel van *stelling* kreeg = rechter, degene die deur stemming de vertrouwensfunktie van rechter kregen hadde, nog wel wat ommedaenken geven meugen, in elk geval niet zomar van taofel hoeven te vegen. Wie wet, misschien kommen we deur ni'je gegevens en inzichten gauw weer es een stappien veerder. Wat mi'j angaot, is daor et waachten even op.

Literetuur

(zonder de bronnen die al in diel I nuumd binnen)

Bouwer, K., Cultuurlandschapsvormen aan de westzijde van het Drents plateau. Groningen, 1970.
Hoffman, D. en A.T. Popkema, Altfriesisch Handwörterbuch. Heidelberg, 2008.
Kremer, L., 'Geschiedenis van de Nedersaksische taalkunde', in: Bloemhoff, H., J. van der Kooi, H. Niebaum en S. Reker, Handboek Nedersaksische Taal- en Letterkunde. Assen, 2008: 23-51.
Molen, S.J. van der, Opsterlân enz. Ljouwert, 1977.
Schulze, H.J., Der Aufstand der Stellinga in Sachsen enz. Berlin, 1955.
Vries, O., Oudfriese Oorkonden IV. Den Haag, 1977.
WFT, Wurdboek van de Fryske taal.Woordenboek der Friese taal, dl. 21 Ljouwert, 2005.

Op 30 december 2009 raekte weg oons trouwe lid van de woordeboekgroep van Blesdieke

Hielkje Wallinga-Brouwer

in de leeftied van bijna 97 jaor.

Van 1988 of warkte ze as vaaste infermaant an et projekt *Stellingwarfs Woordeboek* mit, in de groep woordeboekmitwarkers van Blesdieke. Heur inzet en enthousiasme veur et maeken van et *Stellingwarfs Woordeboek* zal oons de hieltied in grote daankberhied bi'jblieven.

Bestuur en passeniel van de
Stellingwarver Schrieversronte

Pieter Jonker

Opni'j Johannes Mulders

In *De Ovend* van augustus 2000 was d'r rejaol ommedaenken veur leven en wark van de Stellingwarver keunstener Johannes Mulders omreden d'r dat jaor in et Schrieversronte-gebouw in et kader van Eupen Stal een tentoonstelling was uut de naolaotenschop van Mulders. Die tentoonstelling was et initiatief van keramiste Hannie Mein, die in heur eigen galerie in Vinkege in 1989 ok een tentoonstelling hul mit et wark van Johannes Mulders. Et jaor doe Mulders negentig wodde, mar ok et jaor dat hi'j wegraekte. En et was et jaor dat de Stichting Stellingwarver Schrieversronte een twiede kelinder mit wark van Mulders uutgaf veur et jaor 1990, tegere mit de Koperetieve Veurschotbaank van Berkoop.
Al jaoren kwam ik in de naozommer bi'j Mulders an de deure op De Wilghorst op De Oosterstreek mit de ni'je Schrieversronte-kelinder mit et dringende verzuuk of we et jaor daorop een kelinder mit wark van Mulders uutgeven mochten. Elke keer leut hi'j me bi'j de deure staon en zee: 'Et het niet vule om 'e hakken wa'k maekt hebbe.' Ik gaf mittertied de moed op. Oold-burgemeester Dr. T.H. Oosterwijk niet, die verbaosde him d'r over dat de Schrieversronte nog nooit een kelinder uutgeven hadde mit wark van Mulders. Mar ok hi'j kwam weeromme mit een negatief bescheid. Alderdeegst een goeie kammeraod van Mulders, Dr. J.J. Spahr van der Hoek, die verschillende keren over him publiceerd hadde, kreeg nee op et rekest. Tot op een keer dat Spahr op bezuuk gong bi'j Mulders in et verpleeghuus in Wolvege. En doe stelde Mulders de vraoge an Spahr: 'Weten jow waoromme de Schrieversronte nog nooit een kelinder mit mien wark uutgeven het?' De Schrieversronte was drok mit de Sipke Teijema-kelinder, mar we hebben de plannen doe sebiet ommegooid. Spahr zol et wark uutzuken en de tekst schrieven en zo geschiedde. Nao verschillende ritties tussen Oosterwoolde, Beetsterzwaog en Wolvege kwam Spahr mit et veurstel om een jaor laeter een kelinder in kleur uut te brengen mit schilderi'jen van Mulders. Dat wodde dus de kelinder tegere mit de baank. Op 29 september wodde die kelinder in anwezighied van Mulders in Berkoop prissenteerd. Et was zien laeste peblieke optreden. An et aende van de bi'jienkomst mit alderhaande sprekeri'je vreug Mulders mi'j 'Jonker, mag ik ok wat zeggen?' Verrast reup ik de zael in:

Hooltsnede uut iene van de boeken van Uutgeveri'je Van Gorcum Assen mit een Drents dörp in de winter.

'Mulders vragt et woord!' Zittende in zien rolstoel spreidde hi'j zien grote aarms en hanen en zee drie woorden: 'Daank! Daank! Daank!' De mooiste spreker van de hiele middag, donkt me, want et kwam recht uut zien hatte.

Tuun, *hooltsnede van Johannes Mulders in* De Holder, *1e jaorgaank, no. 8.*

Biezunder wark

In 2004 wodde in et Nationaol Vlechtmuseum Noordwoolde een prachtige tentoonstelling orgeniseerd mit et prentwark van Johannes Mulders, dat deur de gemiente West-Stellingwarf ankocht was uut de naolaotenschop van een zeune van Perf. Dr. Jelle H. Brouwer. Jelle H. Brouwer (1900-1982) kende Mulders al uut de tied van et tiedschrift *De Holder* (verscheen van 1926-1929) daor as Mulders doe al hooltsneden veur leverde. Jelle Brouwer was trouwd mit Aad Prakke, een zuster van de direkteur/eigener van Uutgeveri'je Van Gorcum in Assen, Perf. Dr. Hendricus Prakke (1900-1992). Zo kwam et dat Mulders een hiele riegel boekomslaegen en boekillestraosies maekte veur Van Gorcum. Mulders was een veulziedig keunstener: naost schilderi'jen in eulievarve en waetervarve maekte hi'j tekenings en prenten (hooltsneden en hooltgravures), mar dus ok ontwurp hi'j omslaegen van boeken, illestreerde kelinders en gao zo mar deur. Onveurstelber wat hi'j allegere maekt het naost zien daegeliks wark as kassier van de Boerelienbaank in Buil.

Tot 26 meert

Tot 26 meert is d'r op maendag tot en mit donderdag van 9.00 – 16.00 ure, de eupeningstieden van et kantoor van de Stellingwarver Schrieversronte, Willinge Prinsstr. 10 in Berkoop een tentoonstelling te zien, waor as de bezuker een beeld krigt van et omvangrieke illestraosiewark van Johannes Mulders. Daornaost hangen d'r 21 warken van Mulders, waoronder prenten mar ok een drietal zelspetretten. Twieje bin tekenings uut 1929 en iene is een prente uut 1922. D'r hangen ok petretten van zien heit en mem en van zien eigen zeuntien Jan. Veerder prachtige prenten, waorbi'j de twiekleuren hooltsnede mit de Sunt-Bernhardhond opvaalt. Mar d'r bin ok een peer waetervarven en et topstok is een gouache *Zundagmorgen*, maekt op de greens van Buil. Et wark van Mulders verveelt nooit en ok al is et een bescheiden tentoonstelling et is de muuite van de reize wel even weerd.

Meensken die meer lezen willen over Johannes Mulders wo'n verwezen naor *De Ovend*, 28e jaorgaank no. 4, augustus 2000. Een stokmennig exemplaoren van de overdrok van dat artikel bin nog te koop bi'j de tentoonstelling (€ 2,75).

Rob Zethoven

Bene zien kesteel

Somstieden gebeuren d'r vremde dingen in een plattelaanspraktiek, dat kan 'k je verzekeren. Niet dat allienig op et plattelaand appatte dingen gebeuren zollen. Ok kollega's uut de stad kun vast en zeker verhaelen vertellen over hiele gekke, aorige en uutzunderlike veurvallen in heur praktiek. Ien ding is veur alle dokters liek, as ze now warken op et plattelaand of in de stad: de verdrietige verhaelen holen ze mar et liefste veur heurzels. En aj' ze ooit te heuren kriegen, dan is et pas jaoren laeter, as de piene en et verdriet die d'r bi'j heuren deur de tied wat verzaacht binnen. En toch is et goed om ok die niet zo vrolike verhaelen op te schrieven. Al was et mar om de indrok te veurkommen dat et leven van een dokter bestaot uut een anienschaekeling van grappige verhaelen…

Et verhael van Bene Kalma is zoe'n geschiedenis, die eerst lange rusten mos veurdat et verteld wodden kon. Ik weet niet percies meer wanneer ik veur et eerst mit Bene in de kunde kwam. Veur mien gevuul was hi'j d'r inienend. Wel weet ik zeker dat hi'j van et eerste mement of da'k him zag, mien biezundere interesse had.

Bene was een klein mannegien mit een hoogrood gezichte en een geelgrieze lange baord. Deur de kleren van een grauwe stof en de grote leerzens, maekt van een zaacht soort leer, leek hi'j et meerst op een soort pelsjaeger. Tegere mit een klein mollig wiefien mit raevenzwat haor woonde hi'j aachter in de bos bi'j de Lende in een verrinneweerd boerderi'jgien, dat mit een lange reed vol koelen en gatten verbunnen was mit de heufdweg naor et dörp.

Zien veurgeschiedenis was duuster en a'k d'r al naor vreug, markte ik rap dat hi'j et d'r liever niet over had. Uut de peer woorden vernam ik wel dat Bene as een peerd warkt hadde, mar ok zeupen had as een Tempelier. Ok begreep ik dat hi'j slim ziek west was, mar ok daor wol hi'j liever niet over praoten. Doe ik him es onderzocht schrok ik van et hatte, et was drie keer zo groot as gewoon en klopte gien mement riegelmaotig. Zien leeftied was muuilik te schatten. Warschienlik was hi'j niet oolder as vuvenveertig, al zag hi'j d'r vule oolder uut.

Hoe dan ok, Bene had de ankoop van de boerderi'je bi'j de Lende bedoeld as een ni'j begin. Hi'j zol now alles vule beter doen gaon en et verleden veur altied begreven. Zien verleden beston gewoon niet meer, krek as zien ziekte en et slechte hatte. Hi'j was ja ommes hielendal opni'j begonnen…

Beter as over zien verleden kon ik him vraogen naor zien toekomst, want dan kwam hi'j rap mit bouwtekenings op 'e lappen en begon hi'j vol vuur te vertellen over et kesteel dat hi'j hielemaole van hoolt bouwen zol an de kaante van de Lende. Eerst perbeerde ik him nog te wiezen op et onmeugelike van de onderneming. Mar van zokke praot had Bene gien verlet en et wodde mi'j dudelik maekt dat dokter wel thuusblieven kon. Hi'j was ommes niet ziek. Et leek mi'j beter et kontakt mit him niet kwiet te raeken, dus wodden de bouwtekenings keer op keer weer deurneumen.

Ik kan niet ontkennen dat Bene mien sympetie almar meer winnen gong mit zien onwieze idee. Ik begon et alderdeegst mooi te vienen om him te volgen in zien fantesienen, al begreep ik dat et meer weg had van een wanhoopsoffensief. Tot mien grote verbaozing ontston al gauw een reusachtige riegel

balken en paolen mit touwen an mekeer kneupt, waor aj' mit wat fantesie een echt kesteel in zien konnen. As hi'j in et schaad van een boom veur zien bouwwark zat mit de schetsen van et kesteel veur him, de ogen vol vuur onder een grote hoed van stro, de wilde baord en de wangen rood kleurd, geneut ik van et schilderi'je wat ik veur me zag en vuulde een mingeling van medelieden en bewondering. Zo moet dokter Gachet him vuuld hebben as hi'j mit zien pesjent en kammeraod Vincent van Gogh an de praot was.
De haast kondigde him, eerder as verwaacht, an mit regen en striemende westenwienden. Toch gong Bene deur mit bouwen en ik vreug mi'j of hoelange et hatte dat volholen zol.
De vodderings van de bouw wodden now verteld bi'j de oolde heerd in de vervalen boerderi'je. Zien vrouw mingde heur nooit in et gesprek en zee niet meer as strikt neudig was. Altied as ik heur zag was ze in et zwat klieded. Tiedens ien van die praoties vul mien oge op de vief karrebijnen, die an weerskaanten van de schouw hongen. Van dat mement of is et gevuul van een naoderend onheil niet meer bi'j mi'j vot west.
Et zol him nog dezelde winter in twie bedrieven voltrekken. Et begin van de grote ramp was et verdwienen van Bene zien vrouw. Hi'j vertelde et mi'j wat achteloos en perbeerde uut alle macht de indrok te wekken dat et him niks dee. Ja, de vrouw was votgaon. Beter zo, ze mos behaandeld wodden veur heur depressie. 'Ik red me wel,' zee hi'j, en beug him nao die woorden weer over de tekenings.
Et twiede en laeste bedrief speulde him of op een kille zundagaovend in december. Bi'j uutzundering had ik dat weekaende es vri'j. Et had de hiele dag al hadde wi'jd en et was koold. Juust was de wiend wat liggen gaon doe de belle van de veurdeure lange en naodrokkelik gong. De vrouw van de slaachter ston buten aosem op 'e stoepe. Dokter mos vot-en-daolik naor de Lendebos kommen, want Bene Kalma had alles in de braand steuken en hi'j hul de pelisie en de braandweer op ofstaand mit een karrebijn...
Gauw stapte ik in de auto en kon now alliend nog hopen da'k rap wakker wodden zol uut een kwaoie droom. De oranjerooie gloed an de westelike aovendlocht maekten mi'j dudelik dat die hope vergees was. Verdoofd en mi'j niks antrekkende van de gebaoren van kerels in et donker reed ik de weg op die ik in de zoemer zo vaeke reden had. Van et kesteel was al niks meer te zien, mar ok de oolde boerderi'je ston al in de braand en de balken van et bientwark vullen branende naor beneden. Doe ik an et aende van et pad de auto tot stilstaand brocht, zag ik een wilde gedaonte mit een baord op 'e grond veur de auto valen. Nog krek kon ik zien dat hi'j een karrebijn op mi'j richt hul. Nao wat geraos over en weer kreeg Bene eindelik in de gaten dat ik et was. Op dat mement gooide hi'j et waopen vot en stapte op mi'j of om mi'j te omaarmen. En wiels aachter him de laeste balken van et bientwark naor beneden vullen, zag ik in zien ogen dat de waanzin him veurgoed van Bene meester maekt hadde.
Bene wodde opneumen in een ziekenhuus en is daor niet vule laeter wegraekt. Et grote hatte had et uutaendelik toch begeven. Et duurde meer as een jaor veur ik de moed vienen kon om nog es weeromme te gaon naor et verlaoten plak aachter bi'j de Lendebos waor et drama him ofspeuld had. Tot mien veralderaosie ston de amandelboom, waor Bene altied onder zat, in de bluui. Alderdeegst de taofel ston d'r nog waor hi'j de bouwtekenings op uutspreidde.
As ienigste herinnering an zien wanhoopsdaod lag d'r een bulte zwatblaekerde balken, nog mar krapan te zien tussen et hoge opscheuten fluitekruud.

Lezen is een vaast onderdiel van mien leven wodden. As kiend opgruuiende op de boerkeri'je op 'e Fochtel, zonder tillevisie, was d'r altied genoeg tied om te lezen. Iedere weke kwam de bibliobus bi'j de schoele van De Fochtel. Al rap ha'k de hiele bus van veur naor aachter lezen. Doe moch ik in Oosterwoolde naor de biebeltheek en d'r gong een wereld veur me eupen. Ik wus nog niet da'k laeter, doe as ik groot was, in die biebeltheek warken gaon zol. Wekeliks gong ik naor Oosterwoolde en bewonderde de vrouwluden die as mit de kaorties in de weer weren en hiel eernstig keken. Ze wussen zovule over boeken, mien boeken.

Tegere mit mien vrundinnegien speulde ik vaeke biebelthekien en ik mark now dat hiel veul kiender dat nog altied doen.
In 1972 solseteerde ik naor een baene in de biebeltheek van Oosterwoolde. Tot mien grote verbaozing wodde ik anneumen en ik wark d'r nog altied.
Mien wark bestaot uut et koördineren van jeugd- en schoelebiebeltheekwark. Ik wark dus altied mit kiender.
Doe as ik et verzuuk kreeg om over een boek te vertellen in *De Ovend*, twiefelde ik ok gien mement. Mitien docht ik an mien favoriete kienderboeken en da'k daor wat over schrieven gaon zol. Mien favoriete kienderboeken, et bin d'r zo vule, van *Fulco de Minstreel* tot de *Kinderkaravaan*, *De geheime Tuin* en *Lawines Razen* en niet te vergeten, *De negerhut van Oom Tom* en *Alleen op de wereld*. Dan was d'r veur mi'j nog *Levende Bezems*, et boek over een schostienvegerjonge in Milaan. Meester Sipkes las et veur doe as ik in de zesde klasse zat. Die meester kon prachtig veurlezen, ik kan mi'j et boek dan ok nog hiel goed herinneren.
Ik hadde et me allemaole wat makkeliker veursteld om ien boek uut te kiezen. Ik leze trouwens nog altied veul kiender- en jeugdboeken. Vaeke praot ik mit oolden over prenteboeken, mien lievelingsboeken. Prenteboeken hebben somstieden zoveul humor, daor kan gien aander boek tegenop. Daoromme schrief ik now over een prenteboek. Een anraoder is et boek van Lida Dijkstra en Noëlle Smit: *Ik wil geen broertje*.

'Ze kliederde de laekens vol en zette bodden daele. En dat was nog mar et begin. Dat breurtien kwam d'r mooi niet in!' Lida Dijkstra lat tegere mit illestraoter Noëlle Smit mit *Ik wil geen broertje* de reaktie zien van moes Willemijn op de gezinsuutbreiding. Moes Willemijn is mit mem Moes an et picknicken. De kleurige illestraosies laoten een gezellige picknick zien. Dan vertelt mem Moes an Willemijn dat d'r een kientien komt en dat Willemijn misschien een bruurtien as... Veerder komt mem Moes niet.
Een bruurtien! Ie zien in de illestraosies de stemming van Willemijn as een blad an de boom ommeslaon.
'Een bruurtien?' raost Willemijn. 'Ik wil gien bruurtien, een bruurtien stinkt, goelt en maekt je spullen vot!' Willemijn besluut an een anti-bruurties-aktie-plan te beginnen. Et moezehuus wodt hermetisch ofsleuten veur welk bruurtien dan ok. De sturk zal gien

bruurties brengen kunnen, prikkeldraod zal him tegenholen. Bodden in de tuun mit as tekst: *Gien ni'je moes in dit huus* en *Verbeuden veur bruurties* moet toch voldoende wezen. En dan heurt Willemijn gegoel uut et huus kommen. Ze klimt naor boven en zicht naost heur mem wat doonzigs liggen. Een bruurtien? Nee, et is gien bruurtien! Et bruurtien bliekt een zussien te wezen en Willemijn vint dat maegien wel hiel mooi.
De humoristische tekst en de uutbundige, kleurige illestraosies geven een kompleet beeld van een klein moezemaegien dat gien bruurtien wil. Paginagrote tekenings mit varve nemen je mit in heur stried tegen et bruurtien dat d'r nog niet is. Een olifant mit een knieper op 'e slurf die as een olifaantepoppien an et verschonen is lat de lezer op een overtugende meniere geleuven dat zoe'n bruurtien toch wel hiel arg stinkt.
Een prenteboek om vaeke uut veur te lezen, ok as d'r gien bruurtien of zussien an zit te kommen. Almar weer ziej' ni'je elementen in de illestraosies. Bi'jglieks de poes, die as bi'j Willemijn heurt, speult een prachtige, subtiele bi'jrolle.
Dit is netuurlik mar iene van de vule fantastische prenteboeken die d'r uutgeven binnen. Veurlezen kan altied, is zo belangriek en veural zo vreselik aorig om te doen. Nao 37 jaor in de biebeltheek warkt te hebben, en daor hoop ik nog veul jaoren an toe te voegen, vien ik et veurlezen nog altied et aldermooiste wat d'r is. Almar weer perbeer ik de kiender en veural de oolden en grootoolden enthousiast te maeken veur boeken en ik wete et zeker: et is bi'j hiel wat meensken lokt.
Mien advies veur jong en oold: pak es een prenteboek en geniet!

Stellingwarver Schrieversronte zette et jaor in de vroege ni'jjaorsmorgen goed in: mit daank an de Berkoper Geitefok!

In de vroege morgen van 1 jannewaori 2010 wodde de Stellingwarver Schrieversronte bliede maekt mit een kedo van de ooldejaorsverieninge van Berkoop, beter bekend as 'De Geitefok'.
In een fleurige bi'jienkomst op de driehoeke bi'j de karke kregen verscheiden Berkoper verienings een aorig kedo. En zo ok de Schrieversronte. Direkteur Sietske Bloemhoff kreeg veur et kantoor uut hanen van de 'gulle gevers' een ni'j koffiezetapperaot en een mooi ni'j tillefoontoestel. Daor is de Schrieversronte ommeraek bliede mit. De aandere orgenisaosies weren netuurlik al lieke bliede. Een orgenisaosie die ok 'bovenplaetselik' warkt en wat kreeg is... de braandweer. Braandweer, aandere hulptroepen en de pelisiehelikopter hoefden d'r veur een goeie gang van zaeken op disse happening niet an te passe te kommen. Alles gong fleurig en mit verdrag. In disse prachtige winternaacht was d'r een macht volk op de lappen in Berkoop, en dat hadden de orgeniserende Geitefokkers ok wel verdiend!

Aj' Geert van der Meulen Stellingwarfs praoten heuren en lopen zien deur een roeg netuurgebied, waor as him niks ontgiet, kuj' je niet veurstellen dat hi'j gien geboren en getogen plattelaander is. Toch het hi'j zien jeugd deurbrocht in Liwwadden waor hi'j in 1941 geboren is. Hi'j woonde liekewel an de raand van de stad, vlakbi'j de wereldberoemde Bonkesloot en speulde in de Bullepoolder. Veul vekaansiedaegen wodden bi'j femilie op et plattelaand deurbrocht en dat bevul him zo goed dat hi'j nao de ULO naor de laandbouwschoele wol om boer wodden te kunnen. Heit vun et mar niks, hi'j wol dat Geert naor de Kweekschoele gong, krek as zien zuster. Et wodde een tussenoplossing, de Hogere Tuunbouwschoele in Frederiksoord en Geert het daor nooit spiet van had. 'Ik heb d'r ontzettend vule leerd, op 'e opleiding, mar ok daornaost,' zegt Geert. 'In die jaoren, et was van 1958 tot 1962, was ik in de kost bi'j een vrouw in et Ni'jesliekerveld. Daor he'k veur et eerst Stellingwarfs praoten heurd. Ik was nog gien zeuventien jaor doe ik begon en mos me zels redden, ok mit et geld. Ik gong mar ien keer in de vief of zes weken naor huus. Alles deej' op 'e fiets, ok et uutgaon in de omkrieten.' Zo leerde hi'j in 1961 Mattie van der Horst uut Oosterwoolde kennen en mit heur praotte hi'j al rap Stellingwarfs. Nao de Tuunbouwschoele het Geert bi'j een peer bedrieven warkt, tot hi'j in 1967 keus veur de opleiding tot distriktsambtener bi'j Staotsbosbeheer. Die opleiding duurde hooguut twie jaor en elke drie maonden mos hi'j argens aanders henne veur een stage. Nao een jaor kreeg hi'j al een vaaste betrekking in et distrikt Noordwest Grunningen. Dat betekende dat hi'j verhuzen mos vanuut Oosterwoolde naor een plak in dat distrikt. Et wodde De Lieke, waor hi'j en Mattie an et aende van1970 een ni'je huurwoning kregen.

In 1976 wodde Geert distriktsheufd netuurbehoold in Zuudoost-Frieslaand, mit as staandplak De Gediek. De huusholing leut De Lieke aachter heur en gong weeromme naor Oosterwoolde. Onder et distrikt vullen de netuurgebieden de Rottige Miente, de Braandemeer, De Deelen, van Oordt's Mersken en Wijnjeterperschar. In 1990 kreeg hi'j een staffunktie in Assen en daordeur kreeg hi'j onder meer van doen mit alle boswaachteri'jen in Drenthe. Geert het zo hiel wat netuurterreinen mit al heur verschillen in et noorden kennen leerd, mar et gebied wat bi'j him een appat plak innemt is de Rottige Miente in De Westhoeke en dan veural et gebied om de Scheene henne.

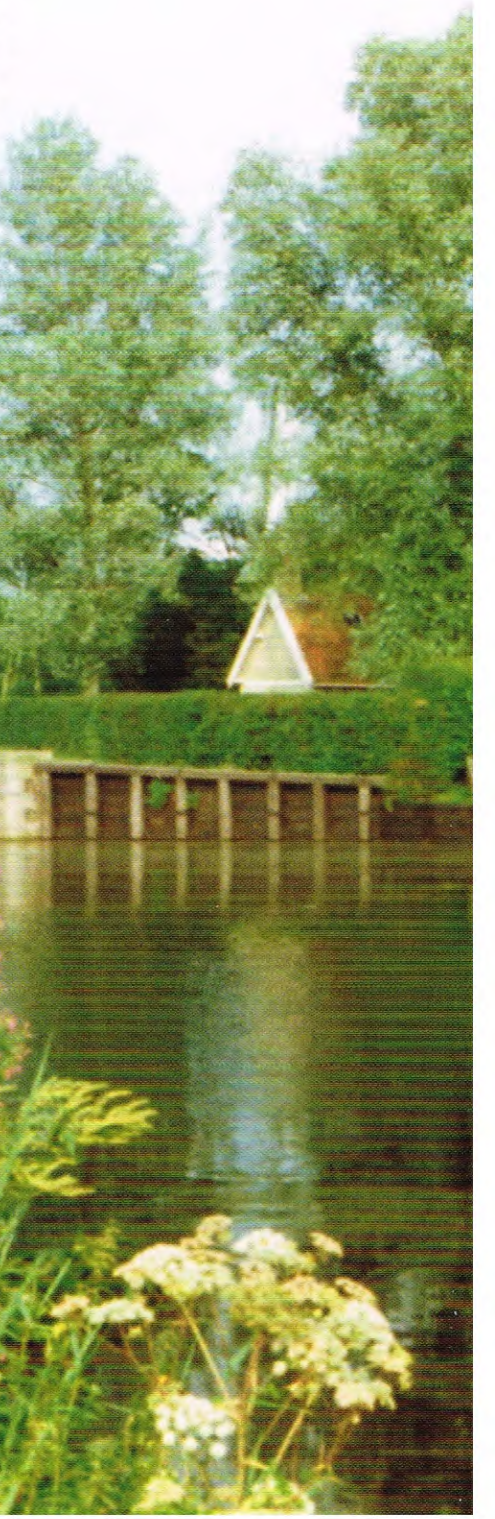

Geert en Mattie van der Meulen.

Geert van der Meulen

Dit plak dot me wat

(deur Jannes Westerhof)

Et is an et aende van november awwe op een morgen van et parkeerterrein bi'j de Ooldelaemsterbrogge op pad gaon naor 'et Voetpad', et pad dat lopt van de Van Helomavaort tot Spangehoek. We zollen dat middags doen, mar neffens de 'buienradar' zal d'r dan ommeraek vule waeter naor beneden kommen. Dus mar vroeg op pad, want zovule keuze van daegen het Geert niet. Al is hi'j dan in 2004 mit pensioen gaon, dat betekent niet dat hi'j niks om hanen het. Tegere mit zien vrouw reist hi'j geregeld naor de kiender en kleinkiender, die niet vlakbi'j de deure wonen. Naost et wark in de grote gruuntetuun is hi'j vule tied kwiet an vri'jwilligerswark. Zo is hi'j slim aktief in et bestuur van de 'Historische Vereniging Oosterwolde e.o.' die hi'j mit opricht het en waor hi'j jaorenlaank veurzitter van was. Ok veur et tiedschrift 'De Gaaste' van die veriening dot hi'j vule wark. Al jong had Geert grote belangstelling veur geschiedenis. Doe hi'j een jaor of zestien was zat hi'j al in et (doe nog) Rieksarchief in Liwwadden, op zuuk naor zien veuroolden (van de personen uut zes generaosies weren d'r mar drieje niet uut Fries-laand ofkomstig). Naost geschiedenis gaot de belangstelling ok uut naor bouwkeunst en daorveur gaot hi'j naor tal van steden. Hi'j is lid van de Bond Heemschut, de veriening veur beschaarming van kultuurmonementen. Ok de schilderkeunst (veural de 'Haagse school') interesseert him. Et gebied om de Scheene henne 'dot him wat', omdat hi'j hier een kombinaosie vint van de verschillende zaeken waor as hi'j een protte belangstelling veur het. Alliend al wat netuur angaot is et een biezunder gebied. Waor vien ie bi'jglieks nog zoe'n verscheidenhied an vorms van verlaning? Eerst de waeterplaanten, dan et riet en et gruuien van de elzebomen en birkebomen en de moerasbos as laeste. En dan al die verschillende, soms zeldzeme, plaanten, voegels en vlinders. Ok wat de geschiedenis angaot is et een boeiend gebied. Et begon mit de ontginnings in de middelieuwen. An weerskaanten van de Scheene - een greuven scheiding - laggen voetpaeden waor as de boerderi'jgies mit opstrekkende percelen laggen. Aachter de boerderi'je (an de kaante van de Scheene) weren de 'akkers'. Doe de weg parrelel an et voetpad anlegd was kwammen daor de 'kaampen' tussen. Mit de vervenings vul et voetpad an de westkaante vot. Awwe van et voetpad naor een peer honderd meter naor et Scheenepad kuieren vienen we daor een hutte van Staotsbosbeheer, waor aj' in schoelen kunnen en mit dreug weer op baankies an de butenkaante zitten kunnen. Binnen hangen infermaosiebodden over de geschiedenis van et gebied. Ien van de bodden gaot over Dirk Kerst Koopmans, de schilder van de Scheene,

die evenpies veerderop an et Scheenepad van 1932 tot 1943 woond het. In die jaoren het 'D.K.K.' tal van prachtige tekenings maekt van de tenten, zoas de husies nuumd wodden, de dri'jen, et slusien, de schippen, et vervenings-wark en niet te vergeten de meensken die d'r woonden en warkten. As liefhebber van de schilderkeunst kent Geert vanzels et wark van D.K.K. 'A'k deur dit gebied kuiere zie 'k naost de warkeliekhied ok de wereld van Derk Kerst Koopmans in de jaoren dattig. Ie kun je dan veurstellen dat d'r nog een bakkeri'je is an et Scheenepad. Koopmans nuumde dat de oolde

bakkeri'je, want doe hi'j d'r naost wonen gong was et al een woonhuus wodden. D'r was doe nog een bakkeri'je op 'e hoeke van et voetpad en de Bakkersvaort. Veerder was d'r nog harbarge De Leste Stuver bi'j et slusien, d'r was dus echt nog een gemienschop in die tied. D'r is alderdeegst een karkien west, dat omdebi'j 1750 ofbreuken is'. En ok veur et vierde interessegebied van Geert kuj' bi'j de Scheene terechte. De tenten, de dri'jen, et broggien en de meulen, et is allemaole
laandelike architektuur en bouwkeunst. Geert kan veur al zien liefhebberi'jen dus in, op en om de Scheene terechte. Gien wonder dat hi'j

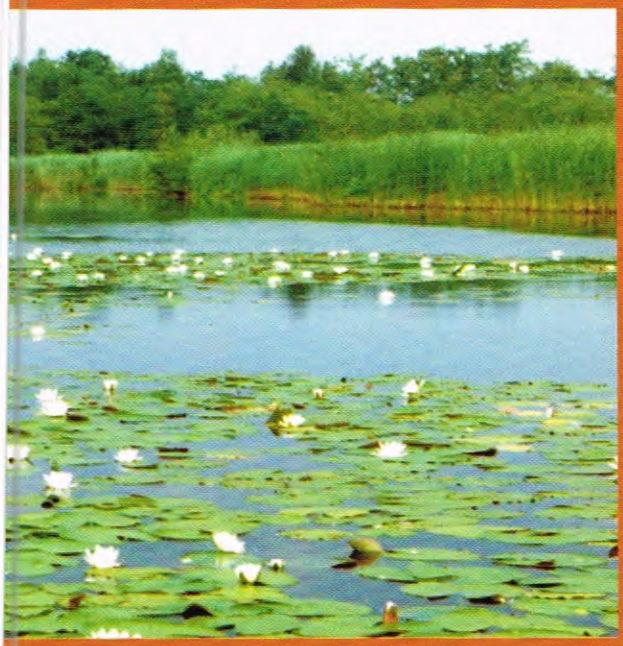

d'r nog geregeld te vienen is.
In 'zien' tied zat de Scheene stikvol modder. In et begin van de jaoren tachtig kwam de meugelikhied om mit warkelozen projekten uut te voeren. Doe is de Scheene uutbaggerd en bin d'r drie depots maekt veur de bagger. 'Van die grote bulten vien ie niks meer weeromme. Ok al deden vule meensken vroeger seizoenswark as turfmaeken, vissen en rietsnieden en –bienen, d'r was lange niet altied wark. Gewoonlik weren d'r veur Staotsbosbeheer mar drie man in et gebied an et wark, mar deur de projekten veur warkelozen kwammen hiel wat meensken uut de omkrieten tiedelik in dienst van de 'Staotsbos'. Et beleid is veraanderd van beheer en behoold van netuur naor et toegaankelik maeken veur rekreaanten. Et is iedere keer weer een ofweging hoeveer aj' daor in mitgaon moeten.' Zo bin d'r een kotte en lange kuierroute deur et gebied maekt van et parkeerplak of an de Pieter Suyvesantweg. De lange route gaot ok deur de Braandemeer. Wi'j volgen vanof et schuurtien, over de dri'j, de route naor de Stuyvesantweg over slim zompige ribben. Hier en daor bin spekgladde hoolten vlonders waor dubbeltiesgaas overhenne ligt om d'r niet of te glieden. Hier ziej' de moerasbos mit elzen en birken en d'r onder riet en adderverens. Deur de wolkens komt now en dan een strepien zunne, ie zien de tekenings van D.K.K zomar tot leven kommen. Wiels we niks aanders heuren as de wiend in et riet en et zaachte miauwen van een schofferd, stroffelen we deur et zompige grös naor et parkeerplak an de Stuyvesantweg. Dan kuieren we over de parallelweg, mit een prachtig uutzicht over et gebied tot an de Lendediek, naor de Ooldetriensterbrogge. Evenpies daorveur gaon we de Veendiek op. In et begin van de 19e ieuw mossen verveende gebieden inpoolderd wodden, omdaj' aanders grote meren overhullen. D'r wodden doe waetermeulen bouwd en sloten greven. Twie grote waetermeulen staon nog an de Veendiek. Awwe bi'j de Rietvink kommen dot blieken dat et opknappen d'r van haost klaor is. Et is een protte wark west. D'r bin ok ni'je wieken op kommen en de oolden liggen nog in de buurt op 'e grond. Wi'j verwonderen oons d'r over hoe lange die dingen wel niet binnen. Geert wiest nog op de vroegere schipshelling veur bokken en punters aachter de Scheenesluus. Wiels et almar donkerder wodt lopen we langs et betonnen restaant van een Amerikaanse wiendmoter naor et parkeerplak waor as we begonnen. Laot now de plensbujjen mar kommen, oons deert et niet nao zoe'n prachtige kuier.

Et winnende verhael van de Stellingwarver Schrieveri'jepries 2009

Renée en Roely Bakker: *Et verhael van beppe en Renée*

Beste meensken,

Mien naeme is Renée en ik bin negen jaor. Ik wone in Zwolle. Daor praoten ze gien Stellingwarfs. Mien pake praot haost altied Stellingwarfs. Ik kan dat hiel goed verstaon. Ik kan et ok een betien lezen, mar schrieven kan 'k et niet. Daoromme dot beppe dat.

Beppe en ikke, we hebben tegere dit verhael bedocht. We hebben een protte wille had bi'j et maeken d'r van.

Ik hope daj'm et mit nocht lezen.

Mit vrundelike groeten,
Renée

Renée is nog niet zo lange leden verhuusd. Ze mist heur oolde vrundinnegies geweldig. De maegies waor as ze now mit in de klasse zit hebben allemaole al een vrundinne. Et vaalt heur zwaor om heur plakkien te vienen.
Now heur ni'je slaopkaemer hielemaole piko bello veur mekaander is, wil ze him graeg an iederiene zien laoten.
Vandaege bin pake en beppe op vesite. Pake het alles al zien. Hi'j het hulpen mit et timmeren en zoks. Beppe is d'r een hiel schoft niet west en ze is onder de indrok van al et wark dat verzet is.

'Beppe?' vragt Renée.
'Ja, lieverd.'
'Za'k jow mien kaemer zien laoten? Alles is now hielendal of.'
'Da's goed. Laot ie beppe jow kaemer mar es kieken.'
Et maegien roffelt op vlogge voeties de trappe op. Beppe volgt hiel wat bedeerder. Zoe'n trappe zonder leuning? Dat is heur niks weerd. Boven staot Renée veur de slaopkaemerdeure te waachten.
'Tada,' ropt ze. Ze gooit de deure wied los. 'Mooi hen, beppe? Kiek,' zegt ze, wiels ze een grote lae onder et bedde wegtrekt. 'Hier kan ok nog iene slaopen. Now he'k d'r boeken in.'
'Hiel mooi, mien kiend. Ie bin mar een bofferd.' Beppe bewondert op gepaste wieze et kaemertien.
'Hadden jow, doe as jow een klein maegien weren, ok zoe'n mooie kaemer?' wil Renée weten.

'Ikke? Och heden! Nee,' beppe schuddekopt, 'ik sleup in de beddestee.'
'Een beddestee? Wat is dat? Een beddestee.'
'Tja, et woord zegt et al. Een plak veur je bedde. Eins is 't een hiel klein kaemertien. Krek groot genoeg veur een metras. D'r lag een metras van stro in. Ok gien mooi dekbedde zoas bi'j jow. Mar dekens, van wolle of ketoen. Winters as 't koold was, kwam daor een stikte deken bovenop. Ik hebbe wel es heurd van meensken die bi'j et veurjaor, as de vrouwluden grote schoonmaek hullen, een moezenussien in et stro vunnen.'
'Getsie,' griezelt Renée, 'mar wat is een stikte deken beppe?'
'Krekkengeliek as een quilt. Vandaege-de-dag bin die mit van dat lichte goed vuld. Vroeger weren ze loodzwaor. Mar wel lekker waarm.'
'Hmm.' Evenpies is et maegien in gedaachten. Dan vragt ze: 'Mochten jow aovens op bedde ok altied nog een schoffien lezen?'
'Now nee. Dat gong niet. We hadden doedertied nog gien stroom.'
'Stroom?' Et onbegrip is van et gezichien of te lezen.
'Ja stroom. Elektrisch. Je pappe en pake hebben toch draoden trokken deur buizen in de mure en d'r van die mooie stopkontakten op zet. Deur die draoden gaot et elektrisch.'
'En hadden jim dat niet? Mar hoe deden jim dan et locht op?'
'Wi'j hadden in de kaemer een pietereulielaampe an de zoolder hangen. Et liekt wel wat op de laampe die je mamme bi'j de zoemerdag aovens buten bruukt. Mar dan groter. En we hadden keerzen netuurlik.'
'Mar beppe, aj'm gien elektrisch hadden, dan hadden jim ok gien koelkaaste en gien vriezer. Hoe hul jow mamme dan et drinken koold?
'In de kelder. Och, ie moe'n begriepen, frisdrinken in pakken of flessen dat was d'r doe ok nog niet. Mamme maekte ranje. Melk haelden we in een emmertien bi'j de buren. Die hadden koenen. Daor kookte mamme bri'j van en op zundag pudding. Gruunten en vleis wekte ze in van die glaezen potten, krek as sjem. Bonen en kool gongen in 't zoolt in hiele grote potten.'
Et is even stille. Et maegien zocht es.
'Dan kon je mamme ok niet stofzoegen, ontdekt ze.
'Nee. Ze veegde de vloer mit de veger. We hadden in de kaemer rondomme zwilk op 'e vloer mit een matte in de midden. Zaoterdags wodde de matte klopt en et zwilk wreven. Dan mos ie oppassen daj' d'r niet over uutgleden.'
'En d'r weren nog gien wasmesienen en gien dreugers,' gaot Renée wieder. 'Hoe mossen ze dan wasken?'
Beppe glimkt even.
'Och mien kiend, ik hoeve de ogen mar dichte te doen en ik zie mien mamme weer doende mit et wasgoed. Dat begon al op zundag in de naomiddag. Dan wodde et vierpitspietereuliestel ansteuken, daor kwam de wasketel op. Et witte wasgoed d'r in. Pattie keren moch ik d'r zieppoeier tussen stri'jen. De wasketel wodde vuld mit waeter en et hiele spul wodde an de kook brocht. Dat duurde een hiel schoft. Aovens, eerdat mien pappe en mamme op bedde gongen, dri'jden ze et stel uut en de wasketel kreeg een dekkien over. Meerstentieds een oolde, stikte deken en wat ofdreugen jassen. De aandere morgen zette pappe, veur hi'j naor et wark gong, de wringerbok klaor. An de iene kaant een

tobbe koold waeter, an de aander kaant kon dan de tobbe mit wasgoed daelezet wodden. Hi'j putte nog een stokmennig emmers waeter. Mem viskte mit een grote hoolten knieper de hiete was uut de wasketel. In et aachterbleven sop gong et bonte goed. Et witte goed wodde deur de wringer dri'jd. Smerige plakken nam ze op et wasbod nog even onder hanen. Ik zie heur nog zo staon. Et gezicht rood van de waarmte, zwietdruppen op et veurheufd en verbeten op die plakken bunen. Et sop dat in de tobbe opvongen was, gong weer in de wasketel. Pattietoeren wodde et stel nog even ansteuken, mar et bonte goed moch niet an de kook kommen. Mit de wasstok reurde en stampte ze zo now en dan in de wasketel omme. Alle goed mos flink deur et sop. Dat leek mi'j ok wel mooi wark toe, mar ze wol beslist niet hebben da'k bi'j de hiete wasketel in de buurt kwam. Onderwiels wodde et witgoed ofwarkt. Spoeld en steven. Dan knieperde ze alles an de liende. Bi'j dreug weer buten en eers in de schure. As et bonte goed uut de ketel haeld was, weren de warkkleren van pappe an beurt. Et was vaeke al veer in de middag as et hiele spul an kaant was.'
'Beppe, ik wete wat een wasketel is. Een tobbe en een wringerbok ken ik ok. Ik daenke da'k wel begriepe wat as jow mit een pietereuliestel bedoelen. Mar waor a'k gien idee van hebbe, is wat as jow pappe mit et waeter dee.'
'Putten, bedoel ie? Och lieverd, wi'j hadden doe nog gien waeterleiding. D'r laggen gien buizen waor as et waeter deur kwam, snap ie?'
Renée knikt.
'Wi'j hadden naost huus een putte. Dat is een gat in de grond. Die van oons was rond en mit betonringen. Hiel diepe.'
'Oh, mar now begriep ik et. Krek zoks as de regenbak waor as pake et waeter veur de beesten uuthaeld. Ik hadde d'r evenpies niet an docht daj' die ok wel es putte numen.' Renée ligt op 'e boek op bedde. De hanen onder et heufd. 'Wat zal jow mamme an et aende van zoe'n dag muui west hebben,' stelt ze vaaste. 'En ze kon aovens netuurlik niet naor de tillevisie kieken of naor een meziekien luusteren. Al dat spul was d'r nog niet.' Ze gaot rechtop zitten. 'Weej' wa'k docht hadde beppe? As jow now alles over vroeger opschrieven, niet allienig over de was en zoks. Mar ok over wat jim veur spullegies deden en over schoele en... Now ja, gewoon over van alles. Dan maek ik d'r tekenings bi'j. Dan kuwwe d'r wel een soort boekien van maeken. Toch, beppe?'
'Och,' zegt beppe. 'D'r bin in de biebeltheek wis wel boeken over vroeger en in et eupenlocht museum kuj' al die oolde dingen bekieken.'
'Beppe. Toe now. Dat is toch lange zo aorig niet as daj' et zels daon hebben.'
'Now, dan moe'we mar es kieken.'

Desiré and the Bastards winner Stellingwarfpop 2009
Stellingwarfpop 2009 groot sukses!

Et dadde Stellingwarver popfestival Stellingwarfpop 2009 is een groot sukses wodden. Veur de eerste keer was et festival, dat orgeniseerd wodde deur de Stellingwarver Schrieversronte, binnen in et jeugd- en meziekcentrum M!X in Wolvege. Van begin tot aende was d'r een geweldige sfeer in en bi'j de meer as geschikte zael van dit centrum.
Winner wodde de groep *Desiré and the Bastards*, twiede de band *Marius* en dadde *Sound of Parka*. *Sound of Parka* zorgde as laeste dielnemer veur een optreden dat ston as een huus, zodat de band meerdere toegiften geven mos. De band *Marius* kwam mit een iezerstark lied, waor de muzikaoliteit an alle kaanten van ofstraolt, ok de perfekte zang van disse groep uut Wolvege vaalt op. *Desiré and the Bastards* wunnen de eerste pries mit een geweldig optreden, waor niet alliend zangeres Desiré Dooper veur zorgde mar ok de bassist, gitarist en drummer. Opmarkelik is de leeftied van de leden: de zangeres - zi'j gaot bi'jkotten een opleiding volgen an de rockakedemie in Tilburg - is 17 jaor, en dat gelt ok veur bassist Rick Friso uut De Kuunder. Gitarist Erwin

Desiré Dooper

Vuul 't leven

Leef as een kiend van de wiend en van de liefde
En herken de eupen blik in de ogen van een vremde
Daans mit de maone, slao je aarms om de steerns
Gao je dromen aachternao op de maote van de seizoenen

Heb et leven lief as de stormwiend gromt en de meitied komt
Zing et hoogste lied
En verbarg je niet as de regen vaalt en as de donder knalt
Zing et hoogste lied

Goel as et moet totdaj' stikken in al je traonen.
Mar ontwaopen je verdriet mit dezelde overgaove
As waormit ie goelen, ie kun uut je as herriezen
Et gelok van et mement zet een streep deur et verleden

Heb et leven lief as de stormwiend gromt en de meitied komt
Zing et hoogste lied
En verbarg je niet as de regen vaalt en de donder knalt
Zing et hoogste lied

Plok elke vrucht die hangt an de daegen
En herken de eupen lach om de lippen van een vremde
Vri'j mit de zunne en verdrink in al zien straolen
En omaarm zien spiegelbeeld in de rimpelloze viever

Heb et leven lief as de stormwiend gromt en as de meitied kon
Zing et hoogste lied
En verbarg je niet as de regen vaalt en as de donder knalt
Zing et hoogste lied
Heb et leven lief, en wees niet bange
Wees mar niet bange
Heb et leven lief en wees niet bange
Wees mar niet bange, wees mar niet bange

Desiré and the Bastards.

Wuite, ok van De Kuunder, is nog mar 14 en drummer Yorick Herskowisz van Wolvege is alderdeegst 12 jaor oold. De jury was daor ok van onder de indrok, mar dit gegeven gaf niet de deurslag: mit naeme de prima eigen Stellingwarver tekst, de muzikaole kaante, de strakke uutvoering en de goeie prissentaosie deden dat wel.
De jury hadde liekewel veur alle ere bands ok goeie woorden, mit naeme et optreden van Carolien Hunneman, diels bi'jstaon deur violist Rob du Jardin, vul arg op.
De prissentaosie van Stellingwarfpop was in goeie hanen van Coen Speelman uut Grunningen, hi'j is o.e. drummer bi'j de band *A Liquid Landscape*. De jury bestaon uut Robert van Dam uut Grunningen, Jan Oosterhof van Steggerde en Boelie Winter van Wolvege. As vierde stemme in de jury was et pebliek vraogd om stemformelieren in te vullen. Dat was veur et eerst bi'j Stellingwarfpop en dat het iederiene ommeraek goed voldaon. Opvalend was dat et pebliek tot dezelde konklusie kwam as de drie juryleden.

Veur et locht en geluud zorgden as altied Harry Hof en Cees Pols van Thij-studio's uut Tuk. Laestnuumde zorgde eerder ok veur de opnaemen van alle Stellingwarver nommers, die tiedens et festival in een kleine oplaoge op een cd verschenen binnen. Stellingwarfpop 2009 wodde ofsleuten mit een prachtig optreden van de winner van veurig jaor Ex-Aequo.
De warkgroep Stellingwarfpop het intied al weer om de taofel zeten om mit de eerste veurbereidings van Stellingwarfpop 2010 an de slag te gaon. Weerommekiekende op oflopen 21 november het de warkgroep, die dit keer beston uut Bernard Damhuis, Léon van Lier, Piet Tjassing en Sietske Bloemhoff, daor alle reden toe!
Stellingwarfpop 2009 wodde financieel meugelik maekt deur ***Rabobaank De Stellingwerven***, ***Woonboulevard Home Center***, ***de gemienten Oost- en West-Stellingwarf***, ***et Nederlands Fonds voor Podiumkunsten***, ***Popnet***, ***Friesland Pop***, ***Grand-Café De Burgemeester***, ***Jeugd- en meziekcentrum M!X*** en de ***Stellingwarver Schrieversronte***.

Jimmy Visser

Droom

Midden in de naacht wor ik wakker en kiek op de wekker. Twintig over viere. Gien tied nog om d'r uut te gaon. Ik wil me weer lekker votzakken laoten a'k vule da'k niet allienig bin en ik had gieniene uutneudigd. D'r zit iene naor mi'j te kieken. Een meenske? Ik vuul mi'j vremd, niet bange mar gewoon reer. Et praot tegen mi'j. Jow hadden een weens. Jow wollen zo graeg dat je moe nog een keer bi'j je op de koffie kommen kon. Dat gaot gebeuren. Mit een dag of wat zal ze bi'j de deure staon. Nee, maek je mar niet drok, jow adres wodt deurgeven. Wi'j bin altied op 'e hoogte van je eerste en laeste adres. Slaop nog mar even wieder. D'r staot je nog een protte te waachten. Dan is et zomar vot. Ik bin weer allienig, trille een betien mar blief liggen. Mittertied vaal ik ok weer in slaop.
De aandere morgen bin 'k wel op tied bi'j de les. Et schöt mi'j drekt weer in 't zin. Wat he'k reer droomd. Dat kriej' aj' et overdag nogal drok hebben. De daegen bin haost te kot om alles wa'k me veurneumen heb te doen. Dit komt op de kop verkeerd as et zo deurgaot. Op disse meniere brekt et mi'j naachs op. Toch vremd da'k die droom nog zo goed wete. Stel je veur dat et warkelikhied was. Stel je veur dat mien moe zomar even om een bakkien koffie kommen zol. Ik kieke mi'j de heerd es over. Bliksem, dan mag ik eerst wel hadde an et wark. Et huusholen het d'r de laeste tied ok onder leden da'k slim uuthuzig was. Ik schrob en bune de hiele dag. Nog gauw even naor de bloememan. Mien moe en ik meugen graeg fleurige boeketten zien. Bi'j de bakker twiefel ik nog tussen een neutegebakkien of een tompouce. Beide mar. Veur de wissighied neem ik ok nog een iestaartien mit. Mien moe had gebak et liefst zo uut de vriezer. Wat he'k wat klaegd over die rere gewoonte om altied iesgebak te eten. Now kan dit nog ien keer weer en now vien ik et prachtig. Wanneer zol et gebeuren? Mit een dag of wat. Hoelange moe'k nog waachten? Om mi'j kwam ze drekt mar. Allienig mar koffiedrinken. Ze kan ommes makkelik uutvanhuus blieven. Now moe'k opholen mit dit soorte geprakkeseer. Ik mag wel bliede wezen dat ze nog even komt. Et is ommes alweer twaelf jaor leden dat ze wegraekte. Ik bin slim beveurrecht dat mi'j dit gebeuren mag.
Die naacht slaop ik min. De mooie droom komt niet nog es. Dat ha'k stillegies wel hoopt. Ik vuul mi'j die morgen wat licht in et heufd. Maek gauw de boel wat an kaante en wil koffie zetten. Ik twiefel weer tussen een pot vol of et apperaot waor aj' twie bekerties onder zetten kunnen. Toch mar et laeste. Moe hul niet van die grote koppen. Dan bedaenk ik dat aachter in de kaaste nog et koppien staot waor ze bi'j mi'j altied koffie uut kreeg. Dat vint ze vast geweldig da'k dat nog hebbe.

D'r staot ok iene bi'j et pattien naor de veurdeure. Een ooldere vrouw. Wie kan dat now wezen. Ik ken heur niet. Ze kikt wel naor et huus. Och heden, wat zicht ze d'r uut. Die kleren bin ok nog uut de veurige ieuw. Zeker bi'j de kringloop haeld. Dan zie 'k heur gezichte... 't Is moe. Ik vliege naor de deure. 'Moe, moe,' kries ik. 'Jow bin et warkelik.'
Ik trek heur mit de kaemer in. Ze kikt slim onwennig naor et spul in de kaemer. Dan lacht ze een betien naor de kaaste. Et schöt deur mi'j henne: dit is netuurlik ni'j veur heur. Een aander huus, een aandere baank en stoeleboel. 'Mooi, daj' bloemen hebben,' zegt ze. 'Ik vien dat rooie stoeltien ok wel bi'j jow passen.

Kan ik mi'j daor in daelegeven?'
Ze dot et ok. Ik weet haost niks te zeggen en ik wil zoe'n protte an heur kwiet. Ze kikt mi'j an en lacht mi'j toe. Dan vraog ik: 'Koffie?'
Ze nikt. 'Ie weten wis nog wel hoe ik die hebben wil.'
Ik haost mi'j naor de koppies en drok op een knoppien. Et raost en broest.
'Is dat wat ni'js?' vragt ze.
Ik wil uutleggen hoe et warkt mar dan gaot de tillefoon. Ik pak et apperaot en loop d'r mit in de haand naor de baank.
'Kiek uut kiend,' zegt moe, 'ie trekken de hiele brot mit.'
Ik krieg now deur dat ze hanevri'j bellen ok niet mitkregen het. Ik maek gauw een aende an et gesprek. Laeter he'k tied genoeg. Ik praot twaelf jaor bi'j en dan vraog ik hoe et mit heur gaot.
'Och kiend, ik hebbe et zo goed,' zegt ze. Veerder niks. Gek genoeg praot ik niet over mien perblemen, wiels ik dat altied graeg wol. Ik vraog as ze d'r nocht an het en gao mit mi'j een toertien maeken deur de Stellingwarven.

We rieden over Der Izzerd. Heur geboortehuus staot d'r nog. Op naor Wolvege, mooi binnendeur. Ze kikt heur ogen uut as we over de Tunen gaon.
'Wat een weelde,' zegt ze. 'As dat mar zo blieven kan.' In Wolvege riede ik mit heur Tuundörp deur. Ze vragt as we wel goed gaon, of dit Wolvege wel is mit zokke grote peleizen. Ze doelt op et gemientehuus. Ik vertel van de ni'je burgemeester en da'k et nog altied slim spietig vien dat de veurige opholen mos. De Karkstraote is nog bekend. Op de Oppers kent ze allienig nog de oolde febriek. Ik wil nog wel mit heur naor et karkhof mar zie inienend et nut d'r niet meer van in. Ik doe heur gien plezier mit dit reisien. Ik daenk nog nao as d'r meensken binnen die ze graeg zien zol, mar ik kan dat zo gauw niet bedaenken. De meersten waor ze gedoente mit hadde, hewwe ok al te hof brocht. Heur breurs en schoonzusters bin ok al niet meer onder oons.
'Dat moet ok mar niet,' zegt ze 'ik kwam veur jow. Zo het et goed west.' As we uut de auto stappen bi'j huus zegt ze nog: 'Ik komme niet weer. Aj' me weer wat vertellen willen, schrief et dan mar op. Ik vuul mi'j niet meer thuus in disse wereld. Ik wil rust. Jow redden et wel. Dag mien kiend.'
Vot is ze. Wat verriefeld loop ik op huus an. Ik zette weer koffie en neem nog een stokkien ontdujd gebak. In mien rooie stoeltien daenk ik nao over disse morgen. Wat he'k wat anhaeld om heur hier henne te haelen. D'r is in die twaelf jaor te vule aanders wodden. Ze zol daegen neudig hebben om dingen te begriepen, laot staon dat ze d'r ok nog mit warken kon. Ik heb heur boven bi'j mi'j niet iens zien laoten. Mien komputer mit de verhaelen die ik schrieve d'r in. De postloper die haost plakmaeken moet veur de e-mail. De postloper die vuuf keer in de weke bi'j heur zien koppien koffie kreeg, jaorenlaank. Al dat veringelsen van de tael. Ze zol et vreselik vunnen hebben. Mien bedde dat elektrisch et voeten- of heufdaende omhogens gaon lat. Ze zol daenken da'k slim ziek was mit zoe'n ziekenhuusbedde. Mien mobieltien gaot. Ok zowat. Ik zet et uut. Ik loop naor boven naor de komputer en schrief alles op.

Sjoukje Oosterloo

Iesvri'j

As Ketrien veur ze op bedde gaot nog evenpies deur de overgedienen naor buten loert, zicht ze de helderblauwe locht waor as wel duzenden steernties an pinkelen. Et liekt wel klaorlochte dag vanwegens et fiene laogien witte sni'j waor alles mit bedekt is.
'Wat liekt de wereld now mooi,' praot ze tegen heurzels. Ze lat heur nog even weer in de makkelike stoel naost de kachel daelezakken, en heur veurnemen om op bedde te gaon is hielendal vot, as ze weeromme daenkt an een droom die ze as kiend hadde.
Et was jaoren herwerts, en et vreur dat et knapte. In de klasse zee meester: 'Kiender, jim hebben morgen iesvri'j. Kom allegere naor de iesbaene en doe de scheuvels onder! Ik kom ok!'
Alle kiender weren uut de schroeven: 'Iesvri'j! Hoj, hoj!' raosden ze deurenneer henne. De ienigste die niet bliede was, was zi'j. Ze hadde gien scheuvels, en geld om goenend te kopen hadden heit en mem ok niet. Heur ienigste hope weren de scheuvels van heur ooldere bruur Ger, die hi'j zels verdiend hadde. Lichtkaans moch ze die van him lienen, docht ze doe ze van schoele naor huus toe leup. Mar nee heur, Ger wol zels scheuvelen en wol ze al hielendal niet uutlienen, zee hi'j doe ze him d'r naor vreug.
Ze wet et nog as was 't de dag van gister hoe ze aovens heurzels in slaop goeld hadde. Naachs droomde ze dat ze in de donkere spleet tussen et schieve dak en de schostien een peer scheuvels liggen zag.
De ere morgen doe ze wakker wodde, vleug ze votdaolik naor de zoolder. Mit de zaklanteern scheen ze in de donkere ruumte aachter de schostien en ja heur, daor laggen ze, de oolde scheuvels van Ger. Ze streek et stof d'r of en daanste mit de scheuvels stief in heur aarms in de ronte over de zoolder, as was et de grootste schat.
'Ik heb ze! Ik heb ze!' lachte ze bliede.
Mem keek hiel veraldereerd, doe ze mit de scheuvels in heur haand de keuken inkwam.
'Bin dat de oolde scheuvels van Ger, hoe hej' die in de goeiighied toch vunnen?' vreug mem, wiels ze die es goed bekeek.
'In mien droom zag ik ze liggen in de donkere spleet aachter de schostien,' hadde ze lachende bescheid geven.
Wat had ze een biesterbaorliken mooie dag had! De hiele dag hadde ze naor hattelust scheuvellopen. Meester zee nog: 'Ie scheuvellopen krék zoaj' schrieven, Ketrien, ie maeken vusen te brieke slaegen!'
Mar et lette heur niks. Ze scheuvelde de hiele dag as hong heur leven d'r van of, en ze geneut wel veur tiene. Ze zicht et nog veur heur hoe as Ger, doe hi'j aovens in huus kwam, zien scheuvels naost de kachel te dreugen legde. Eer hi'j mar een woord zeggen kon, hadde ze reupen: 'Veur mi'j hoej' ze niet vot te stoppen, ik vien ze toch wel.'
As de klokke twaelf slaegen slat, schuddet Ketrien wakker uut heur miemeri'je. Wiels ze risselvaosies maekt om op bedde te gaon, kikt ze nog evenpies deur de overgedienen naor de witte wereld buten. Ze glimkt en prevelt: 'Nao zestig jaor is dat daggien iesvri'j iene van de aorigste herinnerings uut mien jeugd.'

W. de Jong

Margien

Margien zat veur et raem stillegies veur heur uut te kieken. Ze wus et niet meer. De kiender hadden heur hier daelezet. Et was zo beter veur mem, hadden ze zegd en zi'j hadde niet de kracht had om heur daortegen te verweren. En now zat ze hier zonder dat ze dat wild hadde. In de vremde. In een huus vol meensken. Vol en benauwd. Ze miste veural de ruumte. Ze keek over et laand uut en in de veerte kon ze, as ze heur wat uutrekte, krek et huus zien waor ze zo lange woond hadden. Ze wol iederkeer mar weer et oolde huus zien en wodde dan doodop van dat uutrekken. Lange staon kon ze ok al niet. Ze vuulde heur ongelokkig en van iederiene verlaoten. Zol ze hier heur laeste jaoren slieten moeten? In een kaemertien mit een taofel en wat stoelen en een slaopplak en aanders niks? Et reuk in et huus naor oolde meensken. Daor hul ze hielemaole niet van. Ze was de butenlocht wend en de locht van et vee.
Wat hadden ze daor lange woond. En wat hadden ze et daor goed had. Et was wel hadde warken west en et geld bi'jtieden slimme krap, mar ze hadden et tegere opredded. Zi'j en heur Theunis. Doe Theunis uut de tied raekte was ze allienig aachterbleven. Ze hadde heur dri'j niet meer vienen kund en was geleidelik an ienzemer wodden. De kiender hadden heur zo goed meugelik opvongen, mar et gemis van Theunis hadden ze niet goedmaekt kund. Et kon zo niet langer deurgaon, dat wus ze zels ok wel. Mar as et now zo mos?
Ze leut et leven an heur veurbi'jgaon. Heur kienderjaoren en laeter. De waarmte van thuus. Ze was grootwodden in een huusholing as middelste van een koppel kiender. Drie boven heur en drie onder heur. Veur de laeste hadde ze ok nog zorgen moeten doe heur mem de huusholing niet meer zo goed ankon. Heur heit had as meulemaeker de kost verdiend en was veul van huus west. Echt aarm hadden ze et niet had. D'r weren wel zorgen west, mar dat had toch iederiene wel. In et dörp waor ze woonden hadde niet iene et veur et opscheppen. Zo was dat in die tied. Ze kon heur nog hiel goed et oolde huus veur de geest haelen. De kaemer mit de beide bedsteden mit daoronder de kelder mit de estrikken. In de winter kon et daor aorig koold wegkommen. Et gaankien mit de veurdeure, wat aenlik een zieddeure was. De dele en de trappe naor de zoolder waor de grotere kiender sleupen. De kleinties sleupen in de bedstee. Daor kon zo beter op past wodden. Aachter et huus was de warkplaetse en daor weer aachter de vaort veur de anvoer van hoolt en de ofvoer van stokken meulen die in de warkplaetse klaormaekt weren. Et was altied een drokte van belang as d'r weer een meule klaormaekt wodden mos. Somstieden was et slim stille, dan was d'r niet veul wark en zat heit te waachten op een opdracht. Mem mos dan hiel zunig en d'r wodde veul over et geld praot dat krap begon te wodden en dan was de stemming wat gedrokt. As d'r dan weer wark kwam was iederiene weer bliede en opgeruumd.
Van de tied veurdat ze naor schoele gong wet ze niet zo hiel veul meer. Wel van de eerste schoeledag. Ze moch mit de grote breurs mit. Ze vuulde heur doe hiel groot. Mem hadde een ni'je jurk veur heur maekt en daor was ze mar wat groots op.
In de eerste klasse van de legere schoele hadden ze een hiel aorige juffer had. Die hadde heur hulpen om een betien wies te wodden

in alle ni'je dingen die op heur ofkommen weren. Op et laest kon ze hiel goed mitkommen mit de klasse.
In de dadde klasse hadden ze een meester had die hiel veul van de netuur ofwus en mos ze bloempies mitnemen. As ze een dooie voegel vun die ze niet kenden, dan gong die ok mit naor schoele en zocht de meester die op in een boekien en vertelde d'r over.
Veerder wus ze allienig nog van et tekenen in de hoogste klassen. Ze vun dat et mooiste van alles. Dat kon ze ok hiel goed. Ze hadde heur tekenings nog hiel lange beweerd.
Nao heur schoeletied was ze uutbesteded bi'j een grote boer en mos ze daor in de huusholing helpen. Ze had d'r veul leerd en d'r een goeie relaosie an overholen. Dat was heur laeter, doe ze trouwd was mit Theunis, goed van passe kommen.
As maegies mitkaander gongen ze naor de veriening en op een uutvoering had ze Theunis kennen leerd. Theunis kwam van ginne kaante.
Doe ze een spullegien huren konnen bin ze trouwd. Mit van beide kaanten een koe bin ze begonnen. Theunis warkte d'r bi'j op de boerderi'je waor hi'j altied al warkt hadde. Hi'j kon daor blieven.
Zo bin ze betien bi'j betien wat veuruutscharreld. Op et laest konnen ze van et spullegien bestaon en kon Theunis thuusblieven. Vier kiender hadden ze kregen. En om die groot te brengen hadden ze de hanen vol had.
Doe ze daor zo wat over zat te miemeren kwam de zuster d'r in en zee: 'D'r is bezuuk veur jow.'
Et was Geertien heur ooldste. 'Hoj mem, hoe gaot et d'r mit?'
'Niet goed.'
'Hoe now niet?'
'Ik bin doodmu van et kieken naor et huus.'
'Mar daor hoef ie toch niet iederkeer naor te kieken?'
'Ja, toch wel. Ik wil et iederkeer weer zien.'
'Now, dat is ok wat. Zal ik jow mitnemen naor de zael, dan kun we daor een koppien thee drinken?'
'Ik weet et niet. Ik vuul mi'j hier zo opsleuten.'
'Now, kom mar mit. Jantien van Kobus is d'r ok.'
'Jantien van Kobus? Wat heb ik mit Jantien van Kobus te maeken?'
'Die ken ie toch wel?'
'Dat meens wil ik niet zien.'
'Op disse meniere kom ie nargens. Zo kom ie d'r nooit tussen, kom mar mit.'
Margien kwam mit muuite overaende. En an de aarm van heur dochter wodde ze mittroond naor de lift.
'Moet ik in dat ding?'
'Daor bin ie toch ok mit naor boven kommen?'
'Dat weet ik niet meer, heur. Et dri'jt mi'j zo reer in et heufd.'
Dat naor beneden gaon in de lift vun Margien mar niks. Et dri'jde heur now niet meer allienig in et heufd, mar ok in de maege.
In de zael was et een drokte van belang. Van alle kaanten kwammen d'r goenend op heur toe en zeden: 'Zo Margien, bin ie hier ok?'
'Ja,' zee ze mit een hiel benepen stemmegien.
'Bin ie hier nog mar net?'
En weer zee ze van ja, mar et stemmegien was al een betien minder benepen.
'Now, kom ie hier dan mar zitten.'
En zo wodde ze deur een stok of wat vrouwluden die ze wel kende, mitneumen naor een hoekien.
De dochter scheut vot veur wat thee. En doe die weerommekwam was d'r al een drok peteer an de gang over vroeger en over de kiender. De dochter smoesde wat mit de zuster en zee dat ze over een uurtien of zo wel weer weerommekommen zol en as de zuster een ogien in et zeil holen wol. Die wol dat wel.
Margien fleurde d'r wel van op om zo mit oolde kunde over vroeger te praoten. Mar doe heur vraogd wodde hoe ze et hier vun vul ze weeromme in heur triestighied.
'Ik vuul mi'j hier zo allienig,' zee ze.
'Wat doch ie dan hoe wi'j oons vuulden, doe wi'j hier kwammen? Ofschreven en in een hokkien daon,' zee Jantien van Geert. En alle

aandere vrouwluden vullen heur bi'j.
'Ie moe'n een betien wennen. Wi'j scheuren jow d'r wel deurhenne.'
'Mar ik wil dat huus niet meer zien.'
'Wat huus?'
'Now, et huus waor ik altied woond hebbe. Ik kan et in de veerte zien as ik mi'j een betien uutrekke.'
Et goelen ston Margien naoder as et lachen. De vrouwluden smoesden wat mit mekeer en reupen de zuster d'r bi'j.
'Jow kiender hebben now net die kaemer veur jow uutzocht zodat ie jow oolde huus nog zien konnen. Dat was beter veur jow om te wennen.'
'Ik wil et niet meer zien. Zo wenne ik nooit,' zee Margien.
'Dan et liekt et mi'j et beste dat ik dat mar even mit jow dochter bepraot,' zee de zuster.
Margien lochtte hier aorig van op.
De vrouwluden gooiden et now over een aandere boeg en et praoten gong veerder. En Margien vergat et oolde huus.
De zuster vong de dochter op doe die weerommekwam.
'Wi'j moe'n mar even praoten,' zee ze. 'Zo as et now gaot mit jow mem, zo wodt et hier niks.'
'Hoe now niet? Mem het een mooie kaemer kregen mit uutzicht op heur huus.'
'Dat is et now mar net. Ze kan zo gien ofscheid nemen. Et liekt mi'j et beste toe dat ze een aandere kaemer krigt mit een aander uutzicht.'
'En wi'j hebben dit mit mekeer zo mit zorg uutzocht! Et is mi'j ok altied wat.'
'Zullen wi'j es even boven kieken? D'r staot nog een kaemer leeg.'
D'r zat niet veul aanders op veur de dochter as om mit te gaon naor de aandere kaemer. Die was wat groter en wat duurder.
'Ik moet et toch eerst mit de aanderen overleggen. Ik kan dit zomar niet beslissen,' zee de dochter.
'Weten jow wat ,' zee de zuster, 'wi'j holen jow mem vannaacht op de ziekenboeg en ondertussen nemen jow kontakt op mit jow breurs en zusters.'
Zo mos et dan mar.
De dochter hadde nog hiel wat uut te leggen an heur breurs en zusters veurdat die over de streep trokken weren. Die aandere kaemer was et slimste niet, mar de kosten, daor zag iederiene tegenop. Et was al diepe in de aovend doe ze de zuster opbellen konnen dat et goed was. Ze zollen heur mem morgen verhuzen. De zuster docht dat et et beste was as de kiender de ni'je kaemer klaormaekten en dat zi'j as zuster tegen de aovend heur mem daor mar hennebrengen zol. Dat kwam dan een betien over as zi'j et hier veur heur mem veurmekeer maekt hadden. De familie mos dan mar een peer daegen votblieven.
De wisseltruuk warkte perfekt. Mem was hielemaole tevreden. Doe Jannes, heur ooldste zeune, heur een peer daegen laeter opzocht, was ze niet op heur kaemer mar zat drok te praoten in de grote zael.
Zien mem het him verteld dat zi'j et zels veurmekeer maekt hadde dat ze een aandere kaemer kregen hadde. Ze was et oolde huus zo zat. Jannes het et zwiegen d'r mar toe daon.

Pieter Jonker

Appelsche: geschiedenis van een boeredörp

In et laeste van feberwaori verschient bi'j de Stichting Stellingwarver Schrieversronte een boek over de geschiedenis van Appelsche van de haand van Gerke P. Mulder (1905-1980) onder de titel *Appelsche. Bijdrage tot de Geschiedenis van een oude Stellingwerfse Boerengemeenschap.* Dit boek verscheen in 1977 as dubbelnommer van et tiedschrift *It Beaken* van de Fryske Akademy. In 1977 pleit de bekende Friese publicist Sytse Jan van der Molen al veur een boekuutgifte van dit tiedschriftenommer, omdat tiedschriften minder lezers berieken.

Kollektie Mulder

Al sund 1980 maekt de kollektie bronnemateriaol van Gerke P. Mulder diel uut van et kenniscentrum van de Stichting Stellingwarver Schrieversronte. Et is iene van de kollekties die et meerst raodpleegd wodt. De kollektie is ok beschreven op de webstee van de Schrieversronte: **www.stellingwarfs.nl**. Van zien haand verschenen al een hiele riegel publikaosies, mit naeme in et tiedschrift *Driemaandelijkse Bladen* van et Nedersaksisch Instituut van de Rieksuniversiteit Grunningen en in et tiedschrift *De Ovend*, mar ok in kraantestokken in de *Nieuwe Ooststellingwerver*. Mar Gerke P. Mulder schreef eerder ok al twie boeken. Et iene gong over een Oost-Stellingwarfs familiebezit onder de titel *Van Terwisga tot Willinge Prins* en et aandere over de veurgeschiedenis van de vervenings in Appelsche.
Mulder is gien schriever van makkelik toegaankelike kost. De kop moet d'r bi'j. Hi'j levert gedegen wark en as hi'j vint dat aanderen et bi'j et verkeerde aende hebben, dan zegt hi'j dat ok planuut.

Inleiding extra

Biezunder an et ni'je boek is de uutgebreide inleiding van de haand van Pieter Jonker, die naoder stille staot bi'j leven en wark van Gerke P. Mulder, die lerer was in Naarden.
In de inleiding is ok een overzicht van alle belangrieke publikaosies van Mulder opneumen.
In et boek zels staot Mulder uutgebreid stille bi'j et ontstaon van de naeme Appelsche en de verschillende visies die daorover binnen. En netuurlik kommen zien opvattings over et zonuumde klooster Lux Mundi ok op de bodden. En dat gelt ok veur de zonuumde burcht van Terwische. D'r wo'n heufdstokken spendeerd an Appelsche in de 17de ieuw en in de 18de ieuw. Mulder dot uutgebreid verslag van de eerste schriftelike bronnen, die infermaosie pries geven over belangrieke families die in Appelsche woonden en warkten. D'r wo'n ok heufdstokken schreven over gegevens, die de administraosie van de diaekeni'je oons opleverde. Mulder staot stille bi'j de ligging van et oolde centrum van et dörp, bi'j de ligging van de boerderi'jen en et plak van de schoele. Ok Appelsche in de 19de ieuw komt uutgebreid anbod.
Mulder onderbouwt op alle fronten et feit dat veurdat Appelsche bekend wodde deur zien verveningsgeschiedenis dat Appelsche een echt boeredörp was.
Et boek telt 92 pagina's, verschient in een oplaoge van 500 stoks en gaot € 12,50 kosten. Et boek verschient mit financiële steun van o.e. de perveensie Fryslân.

Grietje Bosma

Mien lichem en ik

Ik wil schaetsen as d'r ies is
Mien kni'je wil dat niet

Ik wil langelattenlopen as d'r sni'j is
Mien kni'je wil dat niet

Ik wil spitten, stienen schrobben
Mien rogge liever niet

Ik wil vule minder eten
Mien maege liever niet

Mien lichem wil graeg zitten
Ik wil hadde an et wark

Mien lichem wil graeg liggen
Mar mien heufd wil nog van alles

Mien lichem wil graeg rusten
Ik wil wrotten in de tuun!

Ik en mien lichem, mien lichem en ik
Et past niet bi'j mekeer...

Uutslag fotopuzel Stellingwarver Spreukekelinder 2009

An de fotopuzel van de Stellingwarver Spreukekelinder van 2009 deden weer aorig wat meensken mit. Dat de puzel niet al te makkelik was dee liekewel wel blieken, want mar weinig inzenders hadden de puzel hielemaole goed.

De foto's bin maekt in of bi'j:

1. *Haulerwiek* (Elleboogsvaort)
2. *Donkerbroek*
3. *Noordwoolde*
4. *Hooltwoolde*
5. *Ni'jhooltpae*
6. *Else*
7. *Wolvege*
8. *Berkoop* (Schuinpad)
9. *Ooldetriene*
10. *Driewegsluus*
11. *Appelsche* (Terwissche)
12. *Oosterwoolde* (Venekoten)

De winners bin de femilie Bronger van Hooltpae, R. Feenstra in Wolvege en Auke Hansma uut Beetsterzwaog. De redaktie van de Stellingwarver Spreukekelinder fielseteert de winners van hatte en weenskt heur allemaole veul leesplezier mit de priezen (een boekepakket mit Stellingwarver boeken).

"die liquiditeitsprognose is wel arg zunnig, een second opinion kan daenk ik gien kwaod"

...as jow MRW Accountants inschaekelen...

...staon jow d'r nooit alliend veur!

MRW Accountants

DE GEDIEK
T 0513 - 46 91 30
F 0513 - 46 21 24

SNEEK
T 0515 - 42 98 00
F 0515 - 41 78 11

WOLVEGE
T 0561 - 61 67 15
F 0561 - 61 39 76

www.mrw.nl - info@mrw.nl

Man en peerd numen.
Dat is oonze kracht.
We holen niet van schipperen. Mar van recht deur zee. Van een man een man, een woord een woord. Van zeggen waor et op staot. Man en peerd numen. Dat is oonze kracht. Wat veur jow? Kiek dan op frieslandbank.nl.
Friesland Bank
Willen is kunnen